

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1963 | ΑΡΙΘ. 11

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

«Οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἑλλήνι,
οὐκ ἐνὶ δοῦλῳ οὐδὲ ἐλεύθερῳ, οὐκ ἐνὶ
ἄρσεν καὶ θήλῃ· πάντες γὰρ ὑμεῖς
εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»
(Γαλ. γ'. 28).

Α'

Ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης, ἡ ὁποία ζῆ ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ἐνὸς τρίτου ἐξοντωτικοῦ πολέμου, νοσταλγεῖ τὴν ἔλευσιν μιᾶς νέας ἐποχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀνθρωπίνη ἀξία καὶ προσωπικότης θὰ εἶναι σεβαστή. Τοιοῦτοτρόπως πανταχόθεν σήμερον, — τόσο δια τοῦ τύπου, ὅσον καὶ δια τοῦ ραδιοφώνου —, μεταδίδονται κηρύγματα ὑπὲρ τῆς ἀναζωπυρήσεως τῶν «ἀνθρωπιστικῶν ἰδανικῶν» καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως καὶ ἀξιοποιήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ «Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν» γενομένης «Διακηρύξεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου», ἡ ὁποία προσετέθη εἰς τὸν κατάλογον παρομοίων «χαρτῶν» καὶ «διακηρύξεων», πού ἔγιναν κατὰ τὸ παρελθόν. Ὅλοι αἱ διακηρύξεις αὗται δὲν εἶχαν θεμελιωθῆ «ἐπὶ τὴν πέτραν» (Ματθ. ζ', 25). Δι' αὐτὸ περιῆλθον εἰς ἀχρησίαν καὶ κυριολεκτικῶς κατεπατήθησαν, ὅτε «κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἔβηθη οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι» (Ματθ. ζ', 27). Δι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι σήμερον ἀγωνιῶδῶς διερωτῶνται πῶς θὰ δυναθῶν νὰ περιφρουρήσῃ τὰ «δικαιώματά» των καὶ νὰ δημιουργήσῃ ἐν εὐτυχέστερον μέλλον. Ἐπομένως πρέπει οὗτοι νὰ ἐννοήσῃ καλῶς, ὅτι μόνον ἐντὸς μιᾶς γνησίως χριστιανικῆς κοι-

νωνίας θὰ ἀναγνωρίζωνται καὶ θὰ ἀξιοποιῶνται τὰ δικαιώματά των. Ὡς λέγει ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «ἄνθρωπός ἐστι τὸ περισπούδαστον τοῦ Θεοῦ ζῶον· καὶ δοῦλος ἦ, οὐκ ἔστι μοι εὐκαταφρόνητος... καὶ εἷς ἦ, ἄνθρωπός ἐστι, δι' ὃν οὐρανὸς ἐτανύσθη καὶ ἥλιος φαίνει καὶ σελήνη τρέχει καὶ ἄηρ ἐξεχύθη καὶ πηγαὶ βρῦουσι, καὶ θάλαττα ἠπλώθη καὶ προφῆται ἐπέμφθησαν καὶ νόμος ἐδόθη· καὶ τί δὴ πάντα λέγειν· δι' ὃν ὁ μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος ἐγένετο. Ὁ Δεσπότης μου ἐσφάγη καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐξέχεεν ὑπὲρ ἀνθρώπου· καὶ γὰρ καταφρονῆσαι ἔχω; καὶ ποίαν ἔχω συγγνώμην;»¹. Εἰς μίαν τοιαύτην ἀκριβῶς ἀντίληψιν περὶ ἀνθρώπου εὐρίσκεται τὸ θεμέλιον τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ προστασίας τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἧτις ἐγένετο κατὰ τὸν τελειότερον τρόπον εἰς τοὺς κόλπους τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸ Χριστοῦ δὲν ἦσαν σεβαστὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ παρ' ἀρχαίοις σεβασμὸς τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος περιωρίζετο μόνον εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐλευθέρων πολιτῶν καὶ οὐδὲν ἔξετείνετο πέρα τῶν τειχῶν τῆς πόλεως. Ἀλλὰ καὶ οὗτος ἀκόμη ὁ σεβασμὸς δὲν εἶχε τὸ βάθος καὶ τὸ πλάτος, τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τὸν Χριστιανισμόν, διότι δὲν ἀπέβλεπεν εἰς τὸν ἀνθρώπον αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν, ἀλλ' εἰς τὸν ἀνθρώπον, πού εἶναι συνηρημένος πρὸς τὴν πολιτείαν, εἰς τὸν πολίτην, ὁ ὁποῖος ἦτο μέσον δι' ἕνα σκοπὸν. «Γενικῶς ἐν τῷ Ἐθνισμῷ ὁ ἀνθρώπος εἶχεν ἀξίαν μόνον ὡς μέσον διὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ κράτους, μόνον ἐφ' ὅσον εἰργάζετο διὰ τὸ κράτος»².

Ἡ ἐκ τῆς κρατικῆς σκοπιᾶς ἀξιολόγησις τοῦ ἀτόμου ἀποδεικνύεται σαφῶς διὰ τῆς β ρ ε φ ο κ τ ο ν ί α ς καὶ ν η π ι ο κ τ ο ν ί α ς, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλλεν ἡ Πολιτεία πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς κοινωνίας ἀπὸ δυσμόρφων καὶ ἀναπήρων παιδίων. «Τὸ νεογέννητον — παρήγγελλον οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος — πίπτει ἀπὸ τῆς νηδύος τῆς μητρὸς εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρὸς του. Καὶ ἂν μὲν ὁ πατὴρ κύψῃ καὶ τὸ λάβῃ εἰς τὰς χεῖρας, σημεῖον ὅτι ἐφείσθη τῆς ζωῆς του· ἂν δὲ ἀποστρέψῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸ πρόσωπόν του, σημεῖον

1. Migne 'E. II., τόμ. 48, στ. 1029. Πρβλ. τόμ. 54, στ. 587.

2. K. S c h m i d t, Geschichte der Pädagogik, τόμ. 2, σελ. 2 ἐξ.

ὅτι τὸ βρέφος πρέπει ἢ νὰ ἐκτεθῆ εἰς τὰ ὄρνεα ἢ νὰ φονευθῆ διὰ χειρὸς ἀνθρώπου». Κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου, οἱ Σπαρτιῶται ἐξεσφενδόνιζον εἰς τὸ βάραθρον τοῦ Ταυγέτου, δηλ. τὸν Καιάδαν, τὰ ἀσθενικὰ καὶ δύσμορφα παιδιά. «Κατὰ τὰ πολιτικὰ παραγγέλματα τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, ἡ πολιτεία ἔπρεπε νὰ ἀποκαθαίρεται ἀπὸ πᾶν περιττεῦον, διὰ νὰ ἐξασφαλίζῃ εἰς ἑαυτὴν τὴν εὐδαιμονίαν... Ἡ νηπιοκτονία ἄρα ἦτο ἀναγκαῖα χειρουργικὴ πράξις, τὴν ὁποίαν ἀπῆτει τὸ συμφέρον τοῦ Μινωταύρου τῆς Πολιτείας, εἰς τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ θυσιάζωνται καὶ τὰ ἀπλοῦστερα τῶν αἰσθημάτων». Κατὰ τὴν ρωμαϊκὴν νομοθεσίαν, περὶ μὲν τῶν ὑγιῶν παιδιῶν ὁ πατὴρ ἀπεφάσιζεν, ἂν ἔπρεπε νὰ δοθῆ εἰς τὸ παιδίον ζωὴ ἢ θάνατος, περὶ δὲ τῶν ἐλαττωματικῶν οἱ Δώδεκα Πίνακες ὥριζον ἀπεριφράστως: «Ἐὰν μὲν παραμειμωμένον, νὰ τὸ φονεύῃ ὁ πατὴρ ἰδιοχειρῶς καὶ ἀνυπερθέτως· ἔὰν δὲ καχεκτικόν, νὰ τὸ ρίψῃ εἰς τὰ θηρία βοράν». Ὁ ἀτρόμητος Τερτυλλιανὸς ἀπηύθυνε τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν πρὸς τοὺς συγκλητικοὺς τῆς Ῥώμης, ἀπολογούμενος ἐνώπιον αὐτῶν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν: «Μεταξὺ ὄλου τοῦ λαοῦ, ποῦ μὲ περικυκλώνει αὐτὴν τὴν στιγμὴν, μεταξὺ ὄλων τούτων τῶν δικαστῶν, οἱ ὅποιοι ἐπικρίνουν ὑπεραυστηρῶς ἡμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς, ἄρα γε ὑπάρχει τις, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ παρέδωκεν εἰς θάνατον τὰ τέκνα του, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ τὰ ἔπνιξεν, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ τὰ ἐθανάτωσεν εἴτε διὰ τοῦ λιμοῦ, εἴτε δι' ἐκθέσεως εἰς τὰς χιόνας, εἴτε δι' ἐγκαταλείψεως εἰς τὴν δυστυχίαν, εἴτε δι' ἀπορρίψεως των εἰς τοὺς κύνας καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα;». Καὶ ὁ Μινούκιος Φῆλιξ ἐπανελάμβανε: «Μὲ τοὺς ἰδικούς μου ὀφθαλμοὺς βλέπω τὰ παιδιά, ποῦ γεννᾶτε, ἄλλοτε μὲν νὰ τὰ ρίπτετε εἰς τὰ ἄγρια θηρία καὶ τὰ σαρκοφάγα ὄρνεα, ἄλλοτε δὲ μὲ τὰς χεῖράς σας νὰ στραγγαλίζετε καὶ πνίγετε». Χαρακτηριστικὴ διὰ τὴν ὥμην τῆς εἰλικρίκειαν εἶναι ἡ μαρτυρία τοῦ φιλοσόφου Σενέκα: «Τιμωροῦμεν διὰ θανάτου τοὺς κακούργους, ὡς κτυπῶμεν διὰ ῥοπάλου τοὺς λυσσῶντας κύνας, φονεύομεν τοὺς ἐξηγριωμένους ταύρους, πνίγομεν τὰ θηρία καὶ τὰ ἀδύνατα καὶ ἀνάπηρα νήπια»³.

3. Κωνσταντίνου Καλλινίκου, Πρακτικαὶ ὁμιλίαι εἰς τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια, Ἀθήναι 1930, σελ. 342-343.

Χαρακτηριστική έπειτα ήτο ή έναντι τής γυναικός στάσις τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Εἰς τοὺς παπύρους τής Ὀξυρίγγου εὐρέθη καὶ μία ἐπιστολή, ἡ ὁποία σχεδὸν ἐγράφη τότε, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός. Ἐγράφη κατὰ τὸ 1 π.Χ. Τὴν ἐγράψεν Ἰλαρίων τις πρὸς τὴν ἐπίτοκον σύζυγόν του, διὰ τὴν τής εἶπη τὸ ἐξῆς: «Ἐὰν (τὸ γεννηθὲν) ἦ ἄρσεν, ἄφες· ἐὰν ἦ θῆλυ, ἐκβαλε»⁴. Τὸ γεγονός αὐτὸ εἶναι χαρακτηριστικὸν διὰ τὴν ἀντίληψιν, ἣτις ἐπεκράτει τότε περὶ τῶν γυναικῶν. Ἡ θέσις αὐτῶν ἐν τῷ προχριστιανικῷ κόσμῳ ἦτο ἀθλία. Αὐταὶ ἐστέναζον ὑπὸ βαρῶν ζυγῶν. Ἐστεροῦντο παντὸς δικαίωματος. Ἦσαν ἀπλῆ ἰδιοκτησία τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἔζων μόνον χάριν αὐτοῦ. Ἐθεωροῦντο μᾶλλον ὡς res, ὡς πράγματα, παρά ὡς ὄντα λογικὰ καὶ ἐλεύθερα⁵. Εἰς αὐτὰς τὰς Ἀθήνας κατ' αὐτὴν τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν ἡ γυνὴ ἐθεωρεῖτο ὡς ὄν ἐκ φύσεως κατώτερον τοῦ ἀνδρὸς. Ὁ Πλάτων λ.χ. λέγει: «Ἡ θήλεια φύσις ἐστὶ πρὸς ἀρετὴν χείρων τῆς τῶν ἀρρένων», ὁ δὲ Ἀριστοτέλης: «τὸ ἄρρεν πρὸς τὸ θῆλυ φύσει τὸ μὲν κρεῖττον, τὸ δὲ χεῖρον, τὸ μὲν ἄρχον, τὸ δ' ἀρχόμενον» καὶ «τὸ ἄρρεν φύσει τοῦ θήλεος ἡγεμονικώτερον»⁶. Δι' αὐτὸ ἡ κόρη ἦτο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρὸς, ὁ ὁποῖος τὴν παρέδιδεν εἰς γάμον, ἄνευ γνώμης τῆς. Ἡ κόρη ἔζη ἐν τῇ γυναικωνίτιδι. Ἡ ὑπὸ συνοδείαν δούλων ἐξοδος ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ἦτο σπανία. Ὑπὸ τοῦ νόμου καθορίζοντο αὐστηρῶς αἱ περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ γυνὴ ἐδικαιοῦτο νὰ ἐξέλθῃ, λ.χ. πρὸς τέλεσιν ἢ θέαν θρησκευτικῶν πομπῶν καὶ τελετῶν. Αἱ γυναῖκες ἀπεκλείοντο τῆς συμμετοχῆς εἰς συμπόσια καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ γευμάτων, ἐφ' ὅσον μετεῖχεν αὐτῶν ξένος τις. Ἐπίσης ἦτο ἀπηγορευμένη εἰς αὐτὰς ἡ ἀκρόασις κωμωδίας⁷.

4. Adolf Deissmann, Licht von Osten, Tübingen 1943, σελ. 134.

5. Δημητρίου Μπαλάνοῦ, Ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς θρησκείαις καὶ ἰδίως ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, ἐν Ἀθήναις 1910, σελ. 3.

6. Ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 19-20.

7. Ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 21-22.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

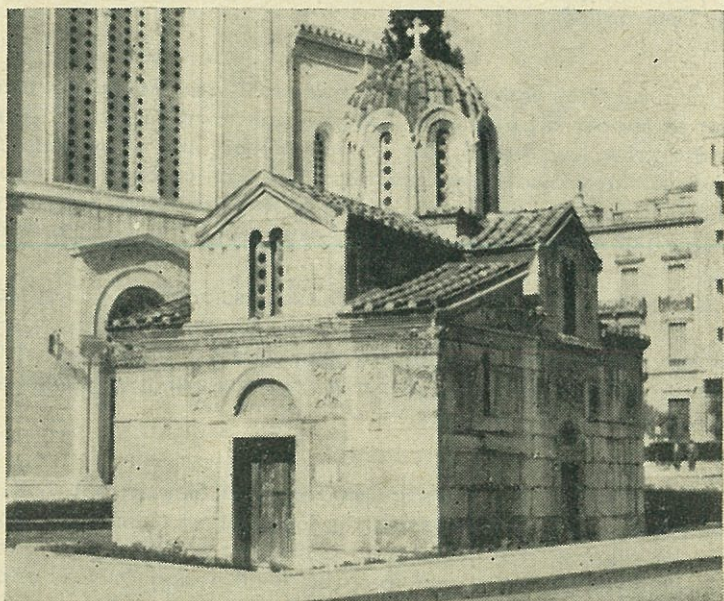
Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΤΟ ΝΑΪΔΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

Ἀπὸ τὰ περιεργότερα καὶ περιφημότερα βυζαντινὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καὶ ὁ ὠραῖος ναῖσκος, πρὸ ὑψώνει τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ εὐγενικὴν τοῦ δομῆ παράπλευρα στὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν· καὶ πού παλαιότερα μὲν ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου τῆς Γοργοεπηκόου, σήμερα δὲ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἐλευθερίου.

*

Πότε ἀκριβῶς ἐκτίσθηκε τὸ μικρὸν αὐτὸ ἀριστούργημα τῆς Βυζαντινῆς μας τεχνοτροπίας δὲν τὸ γνωρίζομεν. Ἡ ἐπικρατέστερη

Ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου

ὁμως γνώμη, πρὸ τὴν συνάγουσιν ἐπιφανεῖς ἀρχαιολόγοι ἐξ «ἀρχιτεκτονικῶν καὶ ἱστορικῶν λόγων» εἶναι, ὅτι ἐκτίσθητε ἀπὸ τὴν Αὐγούσταν Εἰρήνην τὴν Ἀθηναίαν.

Ἡ περιβόητη αὐτὴ γὰρ τὴν ὁμορφίαν τῆς καὶ τὴν εὐφυΐαν τῆς βασιλίσσας τῆς Βυζαντινῆς μας Αὐτοκρατορίας εἶχεν ἐκλεγεί διὰ τὰ προσόντα τῆς αὐτὰ ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον τὸν Ε΄ ὡς σύζυγος διὰ τὸν υἱὸν τοῦ καὶ διάδοχόν του, πού, ὅπως εἶναι

γνωστόν, συνεβασίλευσε με τὸν πατέρα του. Ὄταν ὁμως ἀπέθαναν καὶ οἱ δύο τους, ἀνέλαβεν αὐτὴ μόνη τῆς τὰ ἡνία τῆς Αὐτοκρατορίας, σὰν ἐπίτροπος τοῦ ἀνήλικου υἱοῦ τῆς Κωνσταντίνου τοῦ ΣΤ'. Καὶ μεταχειρίσθηκε ὅλες τὶς ἐξαιρέτες ἰκανότητές τῆς καὶ τὴν δραστηριότητά τῆς, γιὰ νὰ καταπολεμήσῃ, κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικό, τὴν αἵρεση τῆς Εἰκονομαχίας.

Ἡ περίφημη λοιπὸν αὐτὴ Βασίλισσα, ἀνήγειρε τότε καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀσπίλωσιν τῶν ἁγίων εἰκόνων τὸ ὠραῖο αὐτὸ ναῖδριον, γιὰ νὰ χρησιμεύῃ σὰν «εὐκτήριος οἶκος» τῶν συγγενῶν τῆς Σαραντάπηχων, ποὺ ἐξακολουθοῦσαν νὰ παραμένουν στὰς Ἀθήνας καὶ εἶχανε ἐν τῷ μεταξύ τιμηθῆ με τὸν τίτλον καὶ τὸ ἀξίωμα τῶν Πρωτοσπαθαρίων.

*

Ὁ ρυθμὸς τοῦ ναϊδρίου αὐτοῦ, ποὺ στολιζέται ἐξωτερικῶς ἀπὸ γλυπτὰ ἐξαιρετικῆς σημασίας, εἶναι ὁ Βυζαντιακὸς τῆς ἐποχῆς ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανόν. Δὲν τὰ πολυπροσέχουμεν ὁμως ἡμεῖς οἱ νεώτεροι. Καὶ χρόνια καὶ χρόνια τώρα ποὺ κάθε σχεδὸν πρῶτῳ περὶ ἀπὸ ἐμπρός του, μονάχα μιὰ ἢ δύο φορές εἶδα κάποιον καθηγητὴ νὰ ἐξηγῆ σὲ λιγιστοὺς ἐφήβους τὴν ἔννοιάν του καὶ τὸν συμβολισμό του...

Καὶ τοῦτο, γιὰτὶ δυστυχῶς ὁλοένα καὶ περισσότερο, ζοῦμε ὅλοι μᾶς σὲ μιὰ ἀγμόσφαιρα κοσμοπολιτικῆς μεγαλούπολης, ποὺ μᾶς κάνει θυμαστὲς καὶ θλιβεροὺς μιμητὲς ξένων συνηθειῶν καὶ ἐθίμων, καὶ ἐξασθεῖζει τὴν Ἑθνικὴν μᾶς μνήμη, καὶ μᾶς ξερριζώνει θαρρεῖς ἀπὸ τὰ χῶματά μας.

*

Ὁ ψευτοκλασικισμὸς κατόπιν ποὺ διαπνέει ὅλη μᾶς τὴν ἐκπαίδευση μᾶς ἔχει κάλει ἀδιάφορους σχεδὸν πρὸς τὸ Βυζάντιον, ποὺ τόσο τὸ ἐμίσησαν καὶ τὸ κατασυκοφάντησαν οἱ Δυτικοί. Κι' ἔτσι οἱ δημιουργίες του καὶ γενικὰ τὸ ὄραμά του ἀντιφεγγίζει μέσα στὴν ψυχὴν μᾶς θολὸν καὶ κομματιασμένον καὶ συγχυσμένον. Καὶ ἡ μόνη ὑπερκόσμια γιὰ μᾶς μουσικὴ εἶναι αὐτὴ ποὺ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά, ἀπὸ τὰ χρόνια τῶν Μαραθωνομάχων, καὶ τοῦ Σοφοκλῆ καὶ τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ Περικλῆ. Κι' ὁμως τὸ δένδρον τῆς σύγχρονης ζωῆς μᾶς ἔχει τὶς ρίζες του βυθισμένες βαθειὰ στὸ Βυζάντιον καὶ στὴν ἐποχὴν του. Ἐκεῖ διαμορφώθηκεν ὁ Ἑλληνοχριστιανικὸς μᾶς πολιτισμὸς. Καὶ ἄμεσοι γενάρχες μᾶς εἶναι ὁ Μᾶρκος ὁ Εὐγενικός καὶ ὁ Κωνσταντίνος ὁ Παλαιολόγος. Αὐτοὶ ἐστάθησαν οἱ αἰμοδότες τῆς νεώτερης ψυχῆς τοῦ Γένους μᾶς. Οἱ μακρινοὶ μᾶς πρόγονοι, τῶν κλασικῶν ἐκείνων χρόνων, ἔχουνε ξεμακρύνει πολὺ ἀπὸ ἐμᾶς. Καὶ

εἴτε τὸ θέλομε, εἴτε καὶ ὄχι, ἔχουνε γίνεαι πλέον οἱ πρόγονοι ὅλης τῆς λευκῆς φυλῆς. Καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ νοιώσωμε βαθειά, γιατί ἔτσι μονάχα θὰ βροῦμε τὸν σωστὸ προσανατολισμὸ μας...

*

Διάφοροι ὅμως Εὐρωπαῖοι τὸ ἐπρόσεξαν πολὺ τὸ ὠραῖον αὐτὸ βυζαντινὸ μας ναῖδριον καὶ τὰ περιέργα γλυπτὰ τῆς πρόσοψής του. Κι' ὁ Boetticher μάλιστα ἔγραψε γι' αὐτὸ στὸ 1860 μὲ πολὺν ἐνθουσιασμό, ὅτι ὑπερτερεῖ σὲ ἀξία ὅλες μας τῆς ἄλλης ἀρχαιότητες· κι' αὐτὸ ἐπροκάλεσε τὴν περιέργεια τῶν ἀρχαιολόγων, ποὺ τὸ ἐμελετήσανε πολὺ. Κι' ἀπὸ τότε, ὅσοι ξένοι μᾶς ἔρχονται στέκονται ἐμπρὸς του μ' ἐνθουσιασμό.

Κατὰ τοὺς ἀρχαιολόγους λοιπὸν αὐτοὺς τὸ ναῖδριον ἐκτίσθηκε, σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου, ἀπὸ λείψανα ἀρχαιότερων Ἑλληνικῶν τετῶν. Καὶ δὲν κατεσκευάσθησαν μονάχα οἱ τοῖχοί του ἀπὸ μάρμαρα ποὺ ἀνῆκαν σ' ἄλλα οἰκοδομήματα. Ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ στολισθοῦν, ἐμαζευθῆκανε ἀπὸ παντοῦ σειρὲς ὀλόκληρες ἀπὸ γλυπτικὰ ἔργα, ποὺ συναρμολογηθῆκανε κατόπιν κοντὰ σ' ἄλλα τῆς χριστιανικῆς τέχνης τῶν τότε χρόνων.

Ἔτσι ὅλες οἱ ἐποχὲς τῆς Ἀθηναϊκῆς γλυπτικῆς, ἀπὸ τὸν αὐστηρὸν ἀρχαῖκὸν ρυθμὸν, ἕως τὴν ἐποχὴ τῆς παρακμῆς ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἀδριανόν, ἀντιπροσωπεύονται καὶ φανερόνεται ἐδῶ. Τὶ παριστάνουν ὅμως τὰ περιέργα αὐτὰ γλυπτὰ, ποὺ ἐντειχισθῆκανε, μὲ τόσο τολμηρὸν τρόπο, στὴν πρόσοψη τοῦ ὠραίου αὐτοῦ Βυζαντινοῦ ναῖδριου;

(Συνεχίζεται)

ΑΜΜΩΝΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ
ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ
ΤΟΜΟΙ 1 - 5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὰ Γραφεῖα
μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς, ἐλεύθερα
ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Ζούμε στο σταυροδρόμι της Ιστορίας. Ένα σταυροδρόμι επικίνδυνο. Οι καιροί μας είναι κρίσιμοι, αλλά και κοσμογονικοί. «Αιώνια της αγωνίας» έχουν χαρακτηρίσει την εποχή μας. Και δεν θα λέγαμε υπερβολή και ήμεις, αν έχαρακτηρίζαμε τη ζωή του συγχρόνου ανθρώπου σαν τραγωδία. Ύστερα από τη φρικτή αιμορραγία του πολέμου, τις εκατόμβες ανθρωπίνων θυμάτων, τους ποταμούς αιμάτων και δακρύων ή ανθρωπότητας κατακείται εξητλημένη κάτω από το συντριπτικό βάρος οδύνης, ανάμεσα σε έρειπια φρικτά. Χαρακτηριστικός τόνος της ταραχμένης εποχής μας είναι η άβεβαιότητα, τό άγχος και η απόγνωση. Αυτή είναι και η ασθένεια του αιώνός μας. Και ο μεγάλος άσθενής, η ανθρωπότητα, έχει εισέλθει από τινος σε μιá νύχτα κατασκότεινη, έστω και αν λάμψεις έκτυπλωτικές των καταπληκτικών ανακαλύψεων, βολίδες του κατ' εύφημισμόν λεγομένου «αιώνος των φώτων» διασχίζουν τους ούρανοους και πύραυλοι και τεχνητοί δορυφόροι στροβιλίζονται στο διάστημα... Σαν σπάθη Δαμοκλέους αιωρείται επάνω από τα κεφάλια μας η άπειλη των (έπερχομένων τῆ οικουμένην). Η ειρήνη πάλιν κρέμεται από νῆμα λεπτό. Όλοκληρος αυτός ο κόσμος κάθεται στο χείλος ήφαιστείου, που μπορεί από στιγμή σε στιγμή να έκραγγῆ σε συντρίμματα πυρίκαυστα. Δεν θα υπάρξει νίκη, αλλά μόνον ήττα για όλους. Μέχρι σημείου, ώστε, ύστερα από μιá τέτοια ολοκληρωτική καταστροφή, δεν θα υπάρχουν ζωντανοί που να θάψουν τους νεκρούς...

Νά, σε ώχρη σκιαγραφία, τὸ σύγχρονο ανθρώπινο δράμα, η δέσις ακριβέστερα του δράματος. Η δέ λύσις ποιá είναι και από ποῦ μπορεί να προέλθη;

Μιá ανάλυσις τῆς καταστάσεως και αναζήτησις τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῆς ανησυχίας που συνταράσσει τὸν νεώτερο άνθρωπο, και όχι απλῆ συμπτωματολογία τῶν δεινῶν, που τυραννοῦν τὴν ανθρωπότητα σήμερα, μιá μελέτη τῆς φυσιολογίας του αἰώνος και, τρόπον τινά, σύντομη ανατομία τῆς εποχῆς, όχι μόνο ενδιαφέρουσα θά ήταν, αλλά και πολὺ χρήσιμη· θά βοηθήσει τὸν ταλαίπωρο κάτικο του πλανήτου να εὔρη διεξοδο στο άδιέξοδο.

Εἶναι αλήθεια, ότι ο δεινοπαθῶν κόσμος ζητεῖ τὴ λύτρωσί του εδώ και εκεί, αυτοχειροτόνητοι δέ σωτήρες, πρόσωπα διάφορα και συστήματα, επαγγέλλονται κατὰ καιρούς τὴ σωτηρία, δηλ. λύσι τῶν δυσκόλων προβλημάτων που προβάλλουν οἱ σύγχρονοι

καιροί. Πλήν, οί σωτήρες αὐτοί, συνήθως, ἀντὶ νὰ θεραπεύουν, ἐπιδεινώνουν μᾶλλον τὴ δυστυχία του, γιατί ἀπλούστατα ἀντὶ νὰ λύσουν, περιπλέκουν ἀκόμη περισσότερο τὰ προβλήματα του. Καὶ ἔχει ἐπικαιρότητα ἡ στοχαστικὴ ἀποστροφή τοῦ Pascal: «Μάταια, ὦ ἄνθρωποι, ἀναζητεῖτε μέσα στὸν ἑαυτό σας τὸ φάρμακο τῶν ἀθλιότητων σας. Ὅλα τὰ φῶτά σας θὰ μπορέσουν νὰ σᾶς μάθουν μόνον, ὅτι δὲν θὰ βρῆτε μέσα σας οὔτε τὴν ἀλήθεια οὔτε τὸ ἀγαθόν», καὶ ἐπομένως οὔτε τὴ λύτρωσι τῶν δεινῶν, τὴ λύσι τοῦ συγχρόνου δράματος. Ὅπως ἐπίσης πολλὴν ἐπικαιρότητα ἔχει ὁ τραγικὸς συμβολισμὸς ἐνὸς γεγονότος, γιὰ τὸ ὅποιο μίλησε πρὶν λίγα μόλις χρόνια τὸ ραδιόφωνο: Στὴ στέγη τοῦ μεγάρου τοῦ Ο.Η.Ε. ἐπρόκειτο νὰ στηθῆ ἕνας τεράστιος ἠλεκτρικὸς λαμπτήρ, ὕψους 5 μέτρων, πού θὰ εἶχε μιὰ διάρκεια ζωῆς ὑπολογισμένη σὲ 2.000 χρόνια, γιὰ νὰ συμβολίξῃ τὴν αἰωνία Εἰρήνη. Ἀλλὰ — τί εἰρωνεῖα τραγικὴ! — ἀπὸ ἕνα λάθος κατασκευῆς κατεστράφη ἐντὸς... 10 λεπτῶν τῆς ὥρας! Ὀδυνηρὴ διάψευσις ἐλπίδων! («Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν»).

Τὴν ἀδυναμία τῆς ἐξευρέσεως λύσεως στὸ σύγχρονο παγκόσμιον δρᾶμα διαισθάνεται καὶ ὁ ἴδιος ὁ ταλαίπωρος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας. Καὶ γι'αὐτό, ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴ διάψευσι τῶν ἐλπίδων, πού ἐστήριξε κατὰ καιροὺς σὲ ἀνθρώπους ἢ ἀνθρώπινα συστήματα, «οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία», στρέφει τώρα τὸ βλέμμα περίλυπο καὶ ἀγωνιώδες σὲ ἄλλη κατεύθυνσι, ζητῶντας νέους προσανατολισμούς. Καὶ ἀφίνει νὰ διαφύγῃ ἀπὸ τὰ στήθη του μιὰ κραυγὴ πόνου, τὴν ὁποία μάταια προσπαθοῦν νὰ καλύψουν οἱ θόρυβοι τοῦ μηχανικοῦ μας πολιτισμοῦ.

Ὅποιος ἐμβαθύνει στὰ πράγματα καὶ βλέπει τί κρύβεται κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια — ὅποιος ἔχει ἠσκημένη τὴν ἀκοή, ὥστε νὰ ἀκούῃ πέρα ἀπὸ τοὺς θορύβους τοῦ δρόμου καὶ τῶν φωτολούστων αἰθουσῶν πῶν διασκεδάσεων, ἢ καὶ πίσω ἀκόμη ἀπὸ τίς θριαμβολογίες καὶ τίς ἐπευφημίες γιὰ τίς πραγματικὰ καταπληκτικὰ σύγχρονες ἐφευρέσεις τῆς Ἐπιστήμης, αὐτὸς μπορεῖ, σκύβοντας στὴν καρδιά τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου, πού αἰμάσσει, νὰ συλλάβῃ τοὺς παλμούς της καὶ νὰ διακρίνῃ τὴ φωνὴ τοῦ πόνου ἢ μᾶλλον τίς ἀπελπιστικὰς κραυγὰς κινδύνου, πού ἤχουν ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ καὶ σκληρὸ ἔδαφος τοῦ σημερινοῦ χρεωκοπημένου πολιτισμοῦ, ὅπου μυριάδες ἀνθρώπινα χέρια ἐκτείνονται ζητῶντας βοήθεια καὶ λύτρωσι. Τὸ σῆμα κινδύνου, S.O.S., ἐκπέμπει ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας, πού τὸν συνέχει ἡ φρίκη τοῦ δλέθρου.

Συγχρόνως ὅμως διερωτᾶται μὲ ἀγωνία:

Γιατί ὅλα αὐτά; πού ὀφείλεται ἡ ἄνευ προηγουμένου κρίσις, πού μαστίζει τὸν κόσμον μας καὶ τῆς ὁποίας κορύφωμα εἶναι ἄλ-

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

14. ΕΞΟΡΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΙΣΤΙΑ

«ὦ γενεὰ ἀπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς
ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;»
(Μάρκ. θ'. 10-31).

Δεμένος περισσότερο μὲ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτὸ ὁ ἄνθρωπος, ἀγαπᾷ ἀφάνταστα τὴν ἴδια του τὴ συνέχεια. Καὶ συνέχειά του εἶναι τὸ παιδί του καὶ οἱ ιδέες του. Καὶ τὰ δυὸ εἶναι ἀπὸ τὸ κορμί του κι' ἀπὸ τὴν ἴδια του τὴν ψυχὴ γεννημένα. Τὸ ἕνα ὑλοποιημένες ιδέες· τὸ ἄλλο ἐξαυλωμένο σῶμα. Τὸ παιδί δὲν εἶναι τόσο σάρκα, αἷμα καὶ ὀστά, ὅσο εἶναι μιὰ συμπύκνωσις πόθων καὶ ἰδανικῶν, μιὰ ὀρμὴ δημιουργικῆς συνεχείας, μιὰ χαρούμενη κραυγὴ πρὸς αἰωνιότητα, πρὸς ἀθανασία, μιὰ τάσις πρὸς τὸ ἄπειρον τόσο μιᾶς ἀγνῆς μητέρας, ὅσο κι' ἐνὸς καθαροῦ πατέρα. Τὸ παιδί δὲν εἶναι τόκος μιᾶς σωματικῆς ἡδονικῆς ἀνάγκης τῆς στιγμῆς. Αὐτὴ τερματίζεται μ' ἕνα εἰρωνικὸ χαμόγελο τῆς σάρκας πού ἀπατᾷ γιὰ νὰ συνεχίση τὴ σφύζουσα ζωὴ μὲ τὴν ψυχικὴ καὶ σωματικὴ ἔνωση τῶν νέων. Τὸ παιδί εἶναι μιὰ ζωντανὴ λαμπάδα, μιὰ

λοτε μὲν ὁ πόλεμος, ἄλλοτε δὲ ἡ ἀγωνία γιὰ τὸ ἐνδεχόμενον τοῦ πολέμου; Εἶναι φυσικὸ, ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐρευνᾷ γιὰ νὰ ἀνεύρη τὰ αἷτια τῆς πρωτοφανοῦς κρίσεως. Δυστυχῶς ὅμως περιορίζεται, συνήθως, στὴν ἐπιφάνεια, δηλ. στὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα καὶ συμπτώματα, χωρὶς νὰ εἰσδύη στὴν ἔρευνα τῶν βαθυτέρων αἰτίων τῆς νόσου. Πρόκειται — ὅπως εἶναι φανερό — περὶ διαγνώσεως τελείως ἐπιπολαίας. Ἀρκεῖται δηλ. νὰ διαπιστῶνῃ οἰκονομικὰ μόνον αἷτια ἢ φυλετικὸς ἀνταγωνισμὸς κ.τ.ῶ. Ἀγνοεῖ ὅμως, ἢ φαίνεται πὼς ἀγνοεῖ, ὅτι τὰ ἐξωτερικὰ αὐτὰ γεγονότα εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, ἀπλὲς ἐκδηλώσεις τῆς ἀσθενείας, τῆς ὁποίας τὸ μικρόβιον πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ βαθύτερα, στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ κρίσις, ἐπομένως, πού διέρχεται ὁ κόσμος μας σήμερα, εἶναι συνέπεια ἄλλης κρίσεως σοβαρωτέρας, κρίσεως ἐσωτερικῆς. Ἀλλὰ θὰ χρειασθῇ νὰ συνεχίσωμε.

(Συνεχίζεται)

Πρωτοσ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

φωτεινή δέσμη ιδεῶν καὶ γλυκυτάτων πόθων. Εἶναι μιὰ ψυχοβιολογικὴ ἀνάγκη τοῦ ἑαυτοῦ μας ποὺ ζητεῖ ἔντονα νὰ προβληθῆ καὶ νὰ λουσθῆ στὸν ἥλιο τῆς δημοσίας ζωῆς καὶ κινήσεως. Εἶναι μορφή καὶ ψυχὴ τοῦ ἑαυτοῦ μας τὸ παιδί. Εἶναι ἓνα μυστήριό ξέσκεπο στὰ μάτια μας καὶ μᾶς συγκινεῖ. Ἔτσι ἐρμηνεύεται ἡ πατρικὴ ἀγάπη καὶ τὸ εἰδικὸ μητρικὸ φίλτρο στὸ παιδί τους, ὅταν μάλιστα οἱ γονεῖς εἶναι ἀγνοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἀγνὸς ὁ ζωντανὸς τους καρπός: τὸ παιδί τους δηλαδὴ ποὺ ἔφεραν στὸν κόσμον μὲ τὸν τίμιον κι' εὐλογημένον γάμον τους. Ἀρρωσταίνουν ὅταν ἐκεῖνο ἀρρωσταίνῃ καὶ ὑγιαίνουν ὅταν ἐκεῖνο χαίρῃ ἄκρας ὑγείας. Στὸ ἀνθισμὸ τοῦ ἀγάλονται καὶ στὸ μαρασμὸ τοῦ μελαγχολοῦν καὶ σακρῶζουν. Ἐπάνω στὴν ἀδυναμίαν τους σκέπτονται τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ, ἀγωνιοῦν, ιδρώνουν καὶ ἀναζητοῦν γιὰ τὸν νὰ γίνῃ κοινωνὸς τῆς λύπης των καὶ τῆς χαρᾶς των. Καὶ γιὰ τὸν ἄλλο χωρὶς ὑπολογισμοὺς καὶ ἰδιοτέλεια, γιὰ τὸν ἄσφαλτος σὲ διαγνωστικὴν ἱκανότητα καὶ θεραπευτικὴ δύναμι δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ ὁ Ἰησοῦς. Τότε τοῦ ὄχλου τὸ αἰσθητήριον τὸν εἶχεν ἀνακαλύψει. Μπροστὰ στὴν παρουσίαν του καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐσφράγιζαν τὰ στόματά τους. Ὁ λαὸς ἠσθάνετο ἓνα βαθύτατον λατρευτικὸ σεβασμὸν στὸ πρόσωπό του. Ὁ Εὐαγγελιστὴς σημειώνει χαρακτηριστικὰ: «εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτὸν» (Μάρκ. θ', 15). Κι' ἦταν ὁ Ἰησοῦς νεώτατος. Αὐτὸ τὸ θάμβος δὲν ἦτο παρὰ ἡ ἐπίδρασις τῆς θεϊκῆς ἀκτινοβολίας. Ἐσήμαινε τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· τὸ χαμῆλωμα τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὴ γῆ· τὸ χαμόγελο τῆς παντοτεινῆς ὑγείας καὶ τῆς χαρᾶς.

«Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον», ἀναφέρει ὁ πατέρας τοῦ δαιμονιζομένου παιδιοῦ. Μπορεῖ κανεὶς νὰ μένῃ ἀσυγκίνητος μπροστὰ στὶς ὑλικὰς συμφορὰς του καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς του ν' ἀντιστέκεται, νὰ μὴν ὑποχωρῇ μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς κάποιας ἀλλαγῆς στὸ ἐγγὺς μέλλον, ὅταν μάλιστα δὲν εὐρίσκεται εἰς συνεχῆ ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὑπάρχουν τέτοιαις περιπτώσεις ἀκαμψίας ἐγωϊστῶν, πού, παρὰ τὶς μεγάλας στενοχώριας, ποὺ δοκιμάζουσι ἐπάνω στὶς ὑλικὰς ζημιὰς καὶ δυσκολίας, δὲν κλίνουν μόνο στὸ δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ. Ὅταν ὅμως τὸ κακὸ πλήξῃ τὸ παιδί τους, τότε ἡ συμφορὰ γιὰ τοὺς γονεῖς διπλασιάζεται, πλήττει ἄμεσα καὶ θανάσιμα τοὺς ἴδιους προσωπικῶς γιὰ τοὺς προαναφερθέντας λόγους. Τότε καὶ ὁ ἐγωϊσμὸς μπαίνει οὐκ ἀποθήκη τῶν ἀχρήστων, καὶ ἡ κακῶς νοουμένη κοινωνικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ ἀλαζονεὶα ἐξευτελίζεται στὰ πόδια τῆς ἄδολης ἐκείνης συμφορᾶς. Μὲ ὅλον τὸν κόσμον μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ κανεὶς, ὄχι ὅμως καὶ μὲ τὴν καρδίαν του ὅταν εἶναι πατέρας. «Δι-

δάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλλο». Τόσοι σοφοδιδάσκαλοι τοῦ νόμου, μ' ἐπίπλαστη ἢ οὐσιαστικῇ σοβαρότητα, τόσοι Ἀρχιερεῖς μὲ λευκὲς γενειάδες κι' ἐπιβλητικὴν ἐμφάνισι μαζί μ' ὅλο τὸ Ἑβραϊκὸν Ἱερατεῖον, τόσοι Γραμματεῖς καὶ ἀσκητικοὶ Φαρισαῖοι ποῦ ἐκαυχῶντο πὼς ἦσαν δεμένοι κοντὰ στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀπεδείχθησαν ἀδύναμοι, ἀνίκανοι, ἄχρηστοι στὴν προκειμένη περίπτωσι τοῦ δαιμονιζομένου παιδιοῦ. Ἐκτέλεισι τύπων, ἀνούσιες φλυαρίες, μιὰ λογοδιάρροια μὲ κομπασμοὺς καὶ κωμικοφάνεια, ἦσαν οἱ πολὺτιμὲς τους προσφορὲς σ' ἓνα λαό, ποῦ τὸν ἔδερναν τόσες ἀνάγκες πνευματικῆς, τόσα πάθη, τόσες δυστυχίες, τόσες ἀρρώστειες, σ' ἓνα λαὸ ποῦ ἤθελε ἄμεση συμπαράστασι τῶν πνευματικῶν του συμβούλων καὶ καθοδηγητῶν· σ' ἓνα λαὸ ποῦ εἶχεν ἀνάγκη νὰ χορτάσῃ ἡ ψυχὴ του ἀπὸ ἀλήθεια, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ψωμί της, καὶ νὰ ξεκουρασθῇ τὸ πνεῦμά του μὲ βέβαιες ἐλπίδες καὶ μαζί μ' αὐτὰ νὰ θεραπευθῇ τὸ σῶμά του ἀπὸ τίς ἀρρώστειες. Σ' αὐτὸν τὸν κόσμον, ὅπως ἐξειλίχθησαν τὰ πράγματα, τὸ εὐκολώτερον καὶ λιγώτερον δαπανηρὸν πρᾶγμα εἶναι νὰ πουλᾷς λόγια καὶ νὰ εἰσπράττης αἶμα, ὅταν μάλιστα ἡ ἀγάπη ἀπουσιάζῃ ἀπ' τὴν καρδιά σου καὶ τὸ στοιχεῖο τῆς θυσίας σου εἶναι ἄγνωστο. Καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ Νόμου τότε, τῶν τύπων καὶ ὄχι τῆς οὐσίας, ὅπως καὶ πολλοὶ κατὰ καιροὺς θρησκευοεικάπηλοι καὶ Χριστέμποροι, ἀποξενωμένοι οἱ ἴδιοι τῆς θείας εὐλογίας, πῶς θὰ ἔδιναν ἐνίσχυσιν στοὺς ἀδυνάτους καὶ πῶς θὰ ἐφυγάδευαν τὸν πόνον; Οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ κακοῦ δαίμονος, πῶς θὰ κνηγοῦσαν καὶ θὰ ἔδιωχναν ἀπ' τὸ ταλαιπωρούμενον πλάσμα τὸ κακοποιὸν πνεῦμα ποῦ φορικτὰ ἐβασάνιζε μιὰ ἀθῶα ὑπαρξί; Εἶναι ἀπ' ὅλους παραδεκτὸν πὼς τὸ κακὸ ἐλέγχεται ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀκτινοβολούσης ἀρετῆς καὶ ὁ Σατανᾶς τρομάζει, πανικοβάλλεται μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δαιμονισμὸς εἶναι μιὰ κατάστασις ποῦ δὲν ἀνατρέπεται μὲ τὰ μαγικὰ λιβανίσματα, οὔτε μὲ τὴν παραστατικὴν, ἱερατικὴν σοβαροφάνειαν, οὔτε μὲ ἀθέρμαντη πίστιν ποῦ κρατεῖ παγωμένες τίς καρδιὰς καὶ σκόρπια τὰ μυαλά. Ὁ δαιμονισμὸς εἶναι ἀσθένεια μὲ αἰτία τὴν ἐκδικητικὴν μαγίαν καὶ ἐπίδρασι τοῦ κακοποιοῦ πνεύματος ἐπάνω στὸν ἄνθρωπον· τοῦ πνεύματος μὲ τὸ ἀδίστακτον μῖσος καὶ τὴν φθοροποιὸν δρᾶσιν, ὅπως ὁμολογεῖ ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ: «Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ρήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ καὶ ξηραίνεται».

Ἡ κακότης προάγεται καὶ ἐξελίσσεται σὲ σαδισμόν, σὲ μιὰ ἀρρώστειαν προσωπικὴν ποῦ διψᾷ τὸ κακὸ εἰς βᾶρος τοῦ ἄλλου καὶ εὐχαριστεῖ τὸν ἄρρωστο ὅταν παιδεύῃ, τυραννῇ, βασανίζῃ. Ἡ καταστροφὴ τοῦ ἄλλου ἀποτελεῖ τροφὴν ἰδιαιτέρως εὐχάριστον στὸ Σατανᾶ καὶ στοὺς σατανοπλήκτους. Κανεὶς γιὰτὸν δὲν μπόρεσε

νά ἐρμηνεύσῃ τὸ φαινόμενο τοῦ δαιμονισμοῦ ποῦ δὲν πρέπει νά ταυτίζεται μὲ τὴν ὀργανικὴ πάθησι τῆς ἐπιληψίας. Ὁ δαιμονισμὸς εἶναι συνέπεια σατανικοῦ ἐπηρεασμοῦ ἐπάνω στὸ σῶμα μιᾶς ἐγκαταλελειμμένης ἀπὸ τὸν Θεὸν ψυχῆς. Ποτὲ δὲν δαιμονίζεται ὁ ἅγιος ἄνθρωπος, γιὰ αὐτὸς εἶναι φωτιὰ ποῦ καίει καὶ φῶς ποῦ τυφλώνει τὰ μάτια τοῦ Σατανᾶ. Ὁ δαιμονισμὸς τοῦ παιδιοῦ, σὰν μιὰ ἐκδήλωσις σωματικῆς ἀσθενείας καὶ ταλαιπωρίας, ὠφείλετο στὸ γενικὸ κλῆμα τῆς ἀπιστίας τὸ ὁποῖον εἶχε ἀπλωθῆ στὴ σύγχρονη ἐποχὴ τοῦ Κυρίου καὶ ἐχαρακτήριζε τὴν πνευματικὴ στάθμη τῆς θρησκευτικῆς ἡγεσίας τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ, ἀλλὰ, γιὰ τὸ ὄχι; καὶ τὰ πλατεῖα στρώματά του, καί, ἐν προκειμένῳ, τὸν πατέρα τοῦ δαιμονιζομένου παιδιοῦ, κατὰ τὴν δημοσίαν καταγγελίαν τοῦ Κυρίου. «ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;» Ἡ ἀπιστία ἀποξενώνει τὸν ἄνθρωπο καὶ ὡς ἄτομο καὶ ὡς σύνολον ἀνθρώπων ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ ἡ διαστροφή εἶναι κι' αὐτὴ συνέπεια τῆς ἀπιστίας. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ πιστεύει βαθειά, δὲν τερατοποιεῖται ἠθικῶς. Ἡ διαστροφή ἐκδηλώνεται δημοσίᾳ μὲ τὶς πλανεμένες ἀντιλήψεις τοῦ διεστραμμένου. Δὲν εἶναι φαινόμενο ὑγιοῦς, διανοητικῶς, ἀνθρώπου. Καὶ ἡ διανοητικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ διαστροφή, σὰν ἀποτέλεσμα τῆς ἀπιστίας — ἐκτὸς βέβαια τῶν ὀργανικῶς βεβλαμμένων — ἐλέγχεται δημοσίᾳ ὑπὸ τοῦ Κυρίου μέχρι τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀπειλῆς: «ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;» Καὶ δὲν ἐξαντλεῖται ἡ ὑπομονὴ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἡ ἐμμονὴ ἐνὸς ἀτόμου ἢ λαοῦ στὴν ἀπιστία ἀποξενώνει τῶν σωστικῶν του εὐλογιῶν, ἀφοῦ ἄλλη πηγὴ ὑγείας καὶ εὐτυχίας δὲν ὑπάρχει ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ θεραπεία τοῦ δαιμονιζομένου παιδιοῦ ἦταν ὑπόθεσις πίστεως πρὸς τὸν Θεόν καὶ ὄχι ὑλικῆς δυνάμεως ἢ μυστηριώδους μαγνητικοῦ ρευστοῦ ποῦ ἐφουρίσκουν οἱ ἀργόσχολοὶ ψευδεπιστήμονες τῶν σαλονιῶν. Ὁ δαιμονισμὸς τῆς ἀθώας ὑπάρξεως ἦταν μιὰ ἔμμεσος τιμωρία τῆς ἀπιστίας τοῦ ὀρίμου ἐνόχου, ἐκείνου ποῦ ἦταν ὑπεύθυνος γιὰ τὴ μὲρρωσι τοῦ χαρακτήρος τοῦ παιδιοῦ του ἀπὸ τῆς μικρᾶς του ἡλικίας. Ἦταν, καὶ σήμερα ἀκόμη εἶναι, μιὰ ἀπάντησις στὴν ἀρνησι καὶ στὴν ἀδιαφορία πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐκφραστικὰς τοῦ ἁγίου Του θελήματος. Εἶναι πολὺ ὀλισθηρὸ τὸ ἔδαφος τῆς ἀπιστίας καὶ ὀδηγεῖ σὲ γκρεμοτσακίσματα καὶ συμφορὰς χωρὶς προηγούμενο. Ἡ ἐξοργιστικὴ ἐκείνη φράσις τοῦ πατέρα πρὸς τὸν Ἰησοῦν «εἰ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν» ξεσκέπαζε ἀθλιότητα πνευματικὴ, ἰδιαιτάτα μάλιστα τὴν ἀπιστίαν στὴ θεότητα καὶ τὴν ἐξουσιαστικὴ παντοδυναμίαν τοῦ Κυρίου. Ἄλλ' αὐτὴ ἡ ἠθικὴ ἀρρώστεια τοῦ πατέρα σκέπαζε τὸ δαιμονισμὸ τοῦ παιδιοῦ ποῦ ὠχριοῦσε μπροστά σ' ἐκείνη. Ἀκοῦτε; «Εἰ τι δύνασαι, βοή-

Θησον ἡμῖν!...». Ὁ Ἐβραῖος κρατιόνταν στὸ σκοτάδι. Καὶ ὅμως οἱ προφητεῖες ποὺ ἔπρεπε νὰ τὶς εἶχε «ψωμοτύρι» ὅπως λέγει ὁ λαός, στὴ ζωὴ του, ἦσαν ἐναργέστατες κι' ὠμιλοῦσαν περὶ τοῦ ἀναμενομένου Μεσσίου ὡς Θεοῦ ποὺ θὰ ἐφανερώνετο στοὺς ἀνθρώπους, καὶ θὰ συνανεστρέφετο τοὺς ἀνθρώπους μ' ὅλα τὰ εὐεργετικά ἐπακόλουθα. Ἡ ἄγνοια σπρώχνει, κατὰ κανόνα, σὲ μιὰ χονδροκομμένη, ἀν' ὄχι βλάβη, συμπεριφορὰ ἐναντι τοῦ Θεανθρώπου, ἢ καὶ διατύπωσι παραδοξολογιῶν ὡς πρὸς τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, πρᾶγμα ποὺ παρατηρεῖται καὶ στὶς ἡμέρες μας μετὰ τῶν ἀπιστοῦντων Χριστιανῶν, ποὺ τοὺς ἔχει σακατέψει τὸ φιλόυλον πνεῦμα.

Ὁ ἄπιστος, ἔστω καὶ ἐξ ἀγνοίας καταλογισίμου, εἶναι δυστυχέστερος στὶς συμφορὰς του καὶ φοβερὰ δειλὸς στὴν ἀδυναμία του. Ὅσῳ ἔχει ὑγεία, πλοῦτη, κοσμικὴ αἴγλη, μιὰ ἀνεξαρτησία καὶ ἄνεσι κινήσεων, δὲν λογαριάζει κανένα, οὔτε κἂν φαντάζεται ἀντιξοότητες στὴ ζωὴ ποὺ μποροῦν νὰ τὸν λυγίσουν καὶ νὰ τὸν ταπεινώσουν. Σὰν ξεσπάσῃ ὅμως ἡ δυναμικὴ θύελλα καὶ τὸν ἀπογυμνώσῃ ἀπ' ὅλα αὐτὰ, κυριολεκτικῶς κοινορτοποιεῖται καὶ συσπειροῦται ὅπως τὸ κυνάριον πρὸ τοῦ ὕφουμένου μαστιγίου. Ὁ Ἰησοῦς ἤρεμα καὶ γλυκῶς ἀπαντᾷ στὴν ἀμαρτωλὴ ἐκείνη διστακτικὴ παράκλησι τοῦ πονεμένου πατέρα κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο καὶ τύπο: «Εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστευόντι». Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀδέσμευτη εὐθὺς ὡς τὰ δεσμὰ τῆς ἀπιστίας λυθοῦν. Δρᾶ μὲ ἀποτελεσματικότητά ποὺ καταπλήσσει ὅταν ἡ ψυχὴ θέλῃ ἐπιμόνως νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία, ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ πηχτὸ σκοτάδι ποὺ βρῖσκεται, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ὑγρὸ χῶρον ποὺ τῆς ὑποσκιάπει τὴν ὑγεία της. Αὐτὴν τὴν θέλῃσι τὴν ἰσχυροποιεῖ ἡ πίστι στὸ Θεό, ἡ πίστι ποὺ ἀπουσίαζε ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ δαιμονιζομένου παιδιοῦ. Αὐτὸς ὁ δυστυχὴς ἐφέρετο μὲ ὑποθετικὰ ἐρωτηματικὰ κοντὰ στὸ Χριστό, ὅπως θὰ ἐπλησίαζεν ἓνα πλανόδιον γιαντρὸ τῆς ἐποχῆς του, καὶ ἐπαιτοῦσεν εὐεργεσία ἐπικαλούμενος τὴν εὐσπλαγχνία του. Τέτοια ἀσεβῆς μεταχειρίσις τοῦ Κυρίου ὡς ἀπλοῦ ἀνθρώπου μὲ ἀνθρωπίνον συναίσθημα οἴκτου, δὲν προσιώνιζεν εὐτυχῆ ἀποτελέσματα. Ἐπεὶδὴ ὅμως ὁ ἄπιστος πατέρας δὲν ἦταν κακῆς πάστας ὕλικό, ἢ ἀπάντησις τοῦ Χριστοῦ ὑπῆρξε καὶ τὸ δραστηκώτατο φάρμακο γιὰ λογαριασμό του: «Πιστεῦω Κύριε! Βοήθει μοι τῇ ἀπιστίᾳ». Ἐπρεπε πρῶτα νὰ θεραπευθῇ αὐτός, γιατί ἔλειπε ἀπὸ τὴν καρδιά του ὁ Θεός. Εἶχε πάθει τελεία διάλυσι. Ἐφέρετο στὰ φτερά τῶν βλακωδῶν ἀντιλήψεων ἐνὸς παχυλοῦ ἀνθρώπου, γιατί διεκατείχετο ἀπὸ τὸ δυνατὸ πυρετὸ τῆς ἀπιστίας, ποὺ τοῦ ἐθόλωνε καὶ τὴ σκέψι, ἀφοῦ ἰσοπέδωνε στὴ συνείδησί του

καὶ τὸν Ἰησοῦν, θεωρῶντάς τον ἴσον μὲ τοὺς κοινούς ἐλεήμονας θνητούς. Γι' αὐτὸ ἦταν καὶ βαρύτερα ἄρρωστος ἀπὸ τὸ παιδί του. Ἡ κραυγὴ του ὕμωσ: «Πιστεύω Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ» φανερώνει ψυχικὸ τίναγμα, ὁμολογία προσωπικῆς ἐνοχῆς τοῦ πατέρα. Καὶ κάτι ἄλλο· ἐπίκλησι πρὸς βοήθειαν γιὰ τὴν πυράκτωσι τῆς καρδιάς του μὲ τὴν πίστι.

«Βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ». Ὁ ναυαγὸς εἶναι τὸ τραγικὸ θῦμα στὴν ἀπόλυτο διάθεσι τῶν ἰσχυρῶν ρευμάτων. Τίς στιγμὲς ἐκεῖνες πού παλαίει, νοιώθει τὸν ἑαυτὸ του τελείως ἀνίκανο πρὸς αὐτοσωμόν. Αὐτὴ ἡ γοερὰ κραυγὴ εἶναι καὶ συντριπτικῆς ταπεινώσεως σημάδι. Εἶπαμε· πολλοὺς ἡ εὐεξία καὶ εὐδαιμονία σ' αὐτὸν τὸν κόσμον πνευματικῶς τοὺς ἀποκτηνώνει καὶ κοινωνικῶς τοὺς ἀποθρασύνει. Ἡ πρώτη σεισμικὴ δόνησις τοὺς κάνει περιδεεῖς, τοὺς κοσκινίζει, τοὺς τρεμουλιάζει τὴν καρδιά, φέρνει στὸ ἴσωμα τὴν κρυμμένη δειλία τους. Ὅταν ἓνα πλοῖο πλὴθ στὸν ὠκεανὸ ἀνερμάτιστο κλυδωνίζεται εὐκολα, καὶ δεινῶς βασανίζεται ἀπὸ τὰ κύματα. Κι' ὅταν ἡ ψυχὴ χάσῃ τὸν Θεόν της καὶ ὁ Θεὸς της τὴν πλησιάσῃ καὶ τῆς μιλήσῃ, αὐτὴ τραντάζεται ἐκ θεμελίων καὶ ἰλιγγιᾷ: «Βοήθει μου Κύριε, τῇ ἀπιστίᾳ!...»

Ἄλλὰ τὸ δυστύχημα εἶναι πῶς, προκειμένου περὶ γονέων, ἡ ἀπιστία τους ἐπιδρᾷ καὶ ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς τῶν παιδιῶν. Οἱ ἄπιστοι γονεῖς, πού ἐνδιαφέρονται ἀπλῶς καὶ μόνον γιὰ τὴν τροφοδότησι καὶ συντήρησι τοῦ ὕλικου ἀνθρώπου, ἀφίνουν τὸ παιδί τους νὰ ἐξελλίσσεται φυσικῶς, χωρὶς δυνατὴ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ συμπαράστασι μέσα σ' ἓνα διεφθαρμένο περιβάλλον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιβλαβὴς ἐπίδρασις εἶναι καὶ στατιστικῶς ἀποδεδειγμένη. Στὴν ἐρώτησι τοῦ Ἰησοῦ «πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ;» ὁ πατέρας δὲν διστάζει ν' ἀπαντήσῃ: «Παιδιόθεν!» Ἄλλὰ τὸ παιδί δὲν εἶναι μιὰ μᾶζα σαρκῶν, ὁστῶν καὶ ὄγκος ὕγρων σ' ἓνα δέρμα. Εἶναι ἄνθρωπος μ' ἀθάνατη ψυχὴ. Τὸ πατρικὸν ἐνδιαφέρον χάριν τῆς σωματικῆς εὐρωστίας καὶ εὐεξίας τοῦ παιδιοῦ του ὀλοκληρώνεται καὶ ἔχει πραγματικὸ νόημα μόνον ὅταν συνδυασθῇ καὶ μὲ τὴ μὀρφωσι καὶ ἐπιμέλεια τοῦ πνεύματός του, τῆς ψυχῆς του, σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. «Πατέρες, ἐκτρέφεται τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου» γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Ἐφεσ. στ', 4). Γιατί, ὅπως σημειώνει καὶ ὁ σοφὸς Σειράχ (γ', 2), ἔτσι ἐδοξάσθη ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁ πατέρας καὶ ἔτσι βρῆκε τὴ δικαίωσί της ἡ μητέρα. Ὁ σημερινὸς πατέρας τοῦ δαιμονιζομένου εἶχε παραμελήσει, ἀσφαλῶς, τὴν κατὰ νόμον ἀνατροφή τοῦ παιδιοῦ του ἀπὸ τὴ στιγμή πού τὸ ἔφερε στὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἦταν ἓνας τύπος συγχρόνου πατέρα πού ἐνδιέφερετο γιὰ τὸ κορμί του, γιὰ τὴ μορφή του, γιὰ τὸ κρεββατάκι του, γιὰ τὴν ὕλη πού θὰ ἔμπαινε στὸ στο-

μάχι του. Κι' έπλεξε ποικίλα έναλλασσόμενα σχέδια για την μελλοντική του σταδιοδρομία. Κι' άνειρευόταν έπάνω σ' αυτό κοσμικήν ισχύ και δόξα, όπου στο τέλος του λογαριασμού είδε το παιδί του χωρίς άραία ψυχή και κατοικητήριο δαιμόνων.

Ή ιστορία αυτή έπαναλαμβάνεται και σήμερα. Τά άπροστάτευτα και ήθικώς έγκαταλελειμμένα παιδιά βρίσκονται στην κηδεμονία τής κακής συναναστροφής, του άσέμνου έντύπου, των κακού ποιού και γούστου θεαμάτων, για να τά βλέπουμε με σκοτωμένη ή προώρως γηρασμένη νεανική τους ψυχή. Ή σημερινή έγκληματικότητα έγινεν άνησυχητική. Ή πύκνωσις των ποικίλης μορφής έγκλημάτων είναι ώμολογημένη και όφείλεται στην άνήθικο διεγερσιμότητα του περιεχομένου των έντύπων νοσηρᾶς φιλολογίας και των κινηματογραφικῶν έργων που ήρωοποιούν το έγκλημα, ώραιοποιούν έπάνω στην άμαρτία, θεοποιούν τον σαρκικόν έρωτα, έξευτελίζουν παραδεδεγμένας άξίας. Σ' αυτά όφείλεται ή ταπεινωσις του πνεύματος και ό έκχυδαϊσμός των αιοθημάτων των παιδιών μας. Ούτε έλεγχος, ούτε ντροπή για όσα προκαλούν έρυθθημα άκόμη και μεταξύ των φαυλοβίων ύποκειμένων. Και άναμένει ή αύριανή οικόγένεια, ή Κοινωνία και το Έθνος να ευτυχήσουν με τά παιδιά που, σακατεμένα στην ψυχή και στο σώμα, θάχουν την ανάγκη να γεροκομηθούν από τους γέροντας γονείς των!... Και έκίνητοποιήθη τελευταίως κάτω από την πίεσι των πραγμάτων το Ύπουργείον τής Δικαιοσύνης και έψήφισεν ειδικούς νόμους για την περιστολή του κακού, άλλ' ή ριζική θεραπεία ύπάρχει μονάχα στην πλήρη άπομόνωσι των διαφθορών τής παιδικής ψυχής. Κι' αυτοί είναι οί ρυπαρογράφοι, οί σκανδαλοθῆραι, οί πορνογράφοι, αυτοί που πωλούν και άγοράζουν το αίμα των παιδιών μας. Έάν οί λεγόμενοι αυτοί κύριοι δέν τεθούν εκτός νόμου, τότε τά συνεχῶς πυκνούμενα πολιτισμένα διαφθορεΐα τής έντύπου άσχημίας και τά διδασκαλεΐα του εκφυλισμού και του παντός είδους έγκλήματος, θά μεταβάλουν τη φωτεινή χώρα του πνεύματος σε άπέραντη κοιλάδα κολάσεως. Βιασμοί άνηλικών εν μέση όδῷ, άποπλανήσεις εις άσέλγειαν, μαστροπεΐες, διαρρήξεις, βιαιότητες, έξοργιστικά προκλήσεις, πατροκτονίες και μητροκτονίες, άπάτες, βαναυσότητες και κάθε είδους άντικοινωνικές πράξεις, θά βαρύνουν τον σύγχρονο πολιτισμό που παραθεώρησε τον παράγοντα «ψυχή» για να θεραπεύση μονομερῶς τάς άβυσσώδεις άπαιτήσεις των ένστικτων του άνθρωπομόρφου θηρίου, που ξεπερνᾶ σε βλαπτικότητα τον δαιμονισμένο. Γονείς! Οδηγήστε τά παιδιά σας με πίστι κοντά στο Χριστό για να σωθούν και να σωθῆτε και σεΐς κοντά τους.

Αρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΑΘ. ΚΑΛΥΒΑΣ

Γεροκήρυξ Ί. Μητροπόλεως Χαλκίδος

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ

13. 'Ο 'Ιησοῦς στήν έορτή τῶν 'Εγκαινίων στή 'Ιεροσόλυμα.

'Η έορτή αὐτή, πού λέγεται καί έορτή τῶν φώτων έπειδή έγίνοντο σ' αὐτήν φωτοχυσίες πολλές, έτελεῖτο κατά τόν χειμῶνα, περίπου μέσα Δεκεμβρίου, καί διαρκούσε έπίσης ὀκτώ μέρες. Χρονολογεῖται δέ ἀπό τὸ 166 μ. Χρ., ὅταν ὁ Μακκαβαῖος 'Ιούδας έκαθάρισε τὸ Ναὸ ἀπ' τῆ βεβήλωσί του, τὴν ὁποία εἶχε διαπράξει ὁ βασιλέας τῆς Συρίας 'Αντίοχος ὁ 'Επιφανής.

'Ο 'Ιησοῦς ἦλθε στήν έορτή αὐτή. 'Ενῶ έβράδιζε μιὰ μέρα στήν πολυσύχναστη ἀνατολική πλευρὰ τοῦ Σολομῶντος, κάτω ἀπ' τὴν ὁποία φαίνεται ἡ κοιλάδα τοῦ 'Ιωσαφάτ—στήν ὁποία οἱ 'Εβραῖοι περιμένουν νὰ γίνῃ ἡ κοινὴ ἀνάστασις καί ἡ ἀποκατάστασι τοῦ 'Ισραήλ—Τὸν περικύκλωσαν 'Ιουδαῖοι καί τοῦ εἶπαν: Μέχρι πότε θὰ μᾶς ἔχῃς σὲ ἀγωνία καί μεγάλη ἀπορία; 'Εὰν σὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς πές το σὲ μᾶς καθαρά!

'Η έρώτησις αὐτὴ δὲν εἶχε εἰλικρινῆ κίνητρα. Τὸ ἤξευρε ὁ Κύριος καί γι' αὐτὸ τοὺς ἀπήντησε: Σᾶς τὸ εἶπα καί δὲν πιστεύετε· τὰ ἔργα πού κάνω μαρτυροῦν γιὰ μένα, βεβαιῶνουν τὴ θεία καταγωγὴ μου καί πιστοποιοῦν τὴν τρισαγία ἀποστολὴ μου. 'Αλλὰ δὲν πιστεύετε. Δὲν εἴσθε ἀπ' ἐκείνους πού θὰ γίνουν πιστοὶ ὀπαδοί μου, στοὺς ὁποίους ἐγὼ δίνω αἰῶνια ζωὴ καί τοὺς προστατεύει ὁ οὐράνιος Πατέρας μου, μὲ τὸν ὁποῖο ἀποτελῶ ἀδιάσπαστη καί ἀδιάρρητη ἐνότητα. «'Εγὼ καί ὁ Πατὴρ μου ἐν ἐσμεν» ('Ιωάν. ι', 22-30).

'Η τελευταία φράσις ἔκαμε τοὺς 'Ιουδαίους νὰ ἔκμανοῦν κυριολεκτικά, ἀλλ' ἀπεκάλυψε καί τὴν ὑποκριτικὴ καί δόλια ἐρώτησί τους. 'Ετόλμησε κι' ἔκαμε τὸν ἑαυτό του ἕνα μὲ τὸν Θεό; Αὐτὸ εἶναι βλασφημία! 'Επῆραν ἀμέσως λιθάρια γιὰ νὰ Τὸν λιθοβολήσουν! 'Αλλ' 'Εκεῖνος τοὺς ἀφώπλισε μὲ μιὰ δίκαιη διαμαρτυρία καί μιὰ ἀποστομωτικὴ ἀπάντησι. Κι' ἔτσι Τὸν ἀγριοκύνταξαν μὲ μῖσος καί κακία, ἐνῶ ἔφρευγε πικραμένος, γιὰτι εἶδε πὼς ἐξέλιπε κάθε ἐλπίδα σωτηρίας καί γιὰ τὴν 'Ιουδαία. "Υστερα ἀπ' τὴ Γαλιλαία Τὸν ἤρνεῖτο καί ἡ 'Ιουδαία. Δὲν εἶχε λοιπὸν καμμιὰ ἀσφάλεια τώρα οὔτε ἐδῶ οὔτε ἐκεῖ.

14. 'Ο 'Ιησοῦς καί πάλι στήν Περαιά.

Κατέφυγε λοιπὸν ὁ Κύριος τὸ ὑπόλοιπον διάστημα στήν Περαιά, πέραν τοῦ 'Ιορδάνου, ὅπου συνέχισε τὴν δρᾶσι Του. Κι' ἔβλε-

πε ἀποτέλεσμα, γιατί οἱ καλλιεργημένες ψυχές ἀπ' τὸν Ἰωάννη τὸν Βαπτιστὴ ἀπεδέχοντο μὲ πίστι τὸ σωτήριον κήρυγμά Του, πού Τὸν πίστευαν γιὰ Μεσσία. Γι' αὐτὸ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς ἐκεῖ» (Ματθ. ιθ', 2).

Ἄλλ' ἔμεινε καὶ τώρα ἡσυχος ὁ Κύριος; Ὁχι. Μὲ δόλιο σκοπὸ Τὸν πλησιάζουν μιὰ μέρα Φαρισαῖοι. Ζητοῦσαν πάλι ἀφορμὴ γιὰ νὰ Τὸν κατηγορήσουν. Τὸν ἐρωτοῦν λοιπόν: Ἐπιτρέπεται στὸν ἄνθρωπο νὰ χωρίσῃ τὴ γυναῖκά του γιὰ ὅποιαδήποτε αἰτία; Ἄν ἔλεγε ἐπιτρέπεται, θὰ τὸν κατηγοροῦσαν πὼς εἶχε χαλαρωμένες ἠθικὰς ἀρχές. Ἄν ἔλεγε ὄχι, τότε θὰ Τὸν ἔφεραν ἀντιμέτωπο μὲ τὸν Ἡρώδη Ἀντίπα, πούχε διώξει τὴν νόμιμη γυναῖκά του καὶ συζοῦσε παράνομα μὲ τὴν Ἡρωδιάδα.

Δὲν διαβάσατε—τοὺς ἀπαντᾷ—ὅτι ὁ θεῖος Δημιουργὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ ἓνα ἄνδρα καὶ μιὰ γυναῖκα; Λησμονεῖτε τὸ «ὄ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω;»

Ἄλλὰ τότε πὼς ὁ Μωϋσῆς ἐπιτρέπει τὸ διαζύγιον; Τοῦ λένε. Γιὰ τὴν σκληροκαρδία σας — τοὺς ἀπαντᾷ. Κάνει τὴν οἰκονομία αὐτὴ γιὰτὴν ἀνεπιθύμητη γυναῖκα εἶσθε ἔτοιμοι νὰ φονεύσετε γιὰ νὰ πάρετε ἄλλη. Ἄλλ' ἀπ' τὴν ἀρχὴ δὲν ἦταν ἔτσι. Καὶ σᾶς λέω: Ὅποιος χωρίσῃ τὴν γυναῖκά του γιὰ ὅποιοδήποτε λόγον ἐκτὸς ἀπὸ προδοσίαν τῆς συζυγικῆς τιμῆς καὶ λάβῃ ἄλλη ἁμαρτάνει γιὰτὴν διαπράττει στὴν πραγματικότητι μοιχεῖα. Τὸ ἴδιο κ' ἐκεῖνος πού θὰ λάβῃ διαζευγμένη. Διαπράττει μοιχεῖα (Ματθ. ιθ', 3-9). Κ' ἔτσι ντροπιάσθησαν πάλι οἱ ἀδυσώπητοι ἐχθροὶ Του.

Σὲ σχετικὴ παρατήρησι τῶν μαθητῶν Του ὁ Κύριος μίλησε καὶ γιὰ τὸ θέμα τῆς ἀγαμίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον χάρισμα δοσμένο ἀπ' τὸν Θεόν (Στίχ. 10-12).

Συγκινητικὸ ἦταν τὸ θέαμα πού Τοῦ ἔφεραν μητέρες τὰ παιδιά τους γιὰ νὰ βάλῃ τὰ χέρια Του ἐπάνω σ' αὐτὰ καὶ νὰ προσευχηθῇ. Οἱ μαθηταὶ τὶς ἐπέπληξαν, γιὰτὴν ἐνόμισαν πὼς ἦταν ἐνοχλητικὸ αὐτὸ γιὰ τὸ Διδάσκαλον. Ἐκεῖνος ὅμως εἶπε: «Ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν». Καὶ ἀφοῦ τὰ εὐλόγησε, ἔφυγε ἀπ' ἐκεῖ πρὸς τὴν Βηθανία τῆς Περαίας (Ματθ. ιθ' 13-14).

Στὴν Βηθανία αὐτὴ κάποιος πλούσιος νεανίσκος Τὸν πλησιάζει καὶ Τὸν ἐρωτᾷ: «Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;» Κατ' ἀρχὴν δὲν ἀποδέχθηκε ὁ Κύριος ὅτι αὐτὸς κατὰ βάθος δὲν πίστευε σχετικὰ μὲ τὸν τίτλον «ἀγαθός», πού ἀνήκει στὸ Θεό. Τοῦ συνέστησε ὅμως — ὕστερα ἀπ' τὴν ὁμολογίαν του πὼς φυλάσσει ὅλες τὶς ἐντολὰς τοῦ Δεκαλόγου — νὰ μοιράσῃ τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς πτωχοὺς γιὰ νὰ γίνῃ τέλειος καὶ ἄξιος ἀκόλουθός Του, πρᾶγμα πού κατάκαρδα τὸν ἐλύπησε καὶ τὸν

ἔκαμε νὰ φύγη ἀνεπιστρεπτί. Ὁ Ἰησοῦς τότε εἶπε στοὺς μαθητάς Του «δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ιθ', 16-24).

Καὶ μεῖς ποῦ σὲ ἀκολουθήσαμε τί ἄρα γε θὰ ἔχωμε γιὰ ἀμοιβή; ἐρώτησαν οἱ μαθηταί. Σεῖς — σᾶς διαβεβαιῶνω — στὴν ἀναδημιουργία καὶ παλιγγενεσία τοῦ κόσμου, τότε ποῦ θὰ γίνῃ ἡ δεύτερα Παρουσία μου θὰ καθίσετε σὲ δώδεκα θρόνους καὶ θὰ κρίνετε τὰς δώδεκα φυλάς τοῦ Ἰσραήλ. Κι' ὅποιοι ἀφῆκε σπίτια ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ παιδιὰ ἢ χωράφια διὰ τὸ ὄνομά μου θὰ λάβῃ πολλαπλᾶ χαρίσματα σ' αὐτὴν τὴν ζωὴ καὶ θὰ κληρονομήσῃ τὴν μέλλουσα (Ματθ. ιθ', 29-30). Σ' αὐτὴ τὴν περίστασι εἶπε καὶ τὴν παραβολὴ τῶν ἐργατῶν ἀμπελῶνος (Ματθ. κ', 1-16), στὴν ὁποία κατέδειξε πῶς τὴν ἴδια ἀμοιβὴ θὰ λάβουν ἐξ ἴσου ὅλοι οἱ ἄξιοι ἐργάται τῆς Ἐκκλησίας, ὅσοι πιστὰ ὑπηρετήσαν τὸ ἔργο τοῦ Εὐαγγελίου, ὅλοι οἱ ἐκλεκτοὶ Χριστιανοί, ἀπ' τὴν ἀρχὴ μέχρι τὸ τέλος, θὰ εἰσέλθουν στὴν αἰώνια βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

15. Τὸ μήνυμα τῆς ἀσθενείας τοῦ Λαζάρου.

Κάποια ἡμέρα ἔφθασαν στὸν Ἰησοῦ ἀπ' τὴ Βηθανία τῆς Ἰουδαίας ἀπεσταλμένοι τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας, οἱ ὅποιοι τοῦ ἐγνώρισαν τὸ δυσάρεστο γεγονός: Ὁ Λάζαρος αἰφνιδίως ἀρρώστησε βαρειά! «Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ».

Τὸ μήνυμα αὐτὸ θὰ εἶχε ἀσφαλῶς σκοπὸ νὰ γνωρίσῃ τὴν ἀσθένεια τοῦ φίλου γιὰ νὰ σπεύσῃ ὁ Ἰησοῦς ποῦ τόσο τὸν ἀγαποῦσε, γιὰ νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Καὶ ὅμως! Δὲν κινεῖται. Δὲν ἀναχωρεῖ ἀμέσως πρὸς τὴν Βηθανία. Περιορίσθηκε μόνο νὰ πῇ: Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ δὲν εἶναι γιὰ νὰ καταλήξῃ σὲ θάνατο ἀνεπανόρθωτο, ἀλλὰ θ' ἀποδείξῃ τὴ δύναμι καὶ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ.

Καθυστερεῖ λοιπὸν στὴν Περαιά, ὄχι φυσικὰ ἀπὸ ἀδιαφορία. Μᾶλλον σὰν παντογνώστης θὰ ἐγνώριζε πῶς τὴν ὥρα ποῦ τοῦ ἔφεραν τὸ ἄγγελμα τῆς ἀρρώστειας ὁ Λάζαρος εἶχε ἀποθάνει. Ὑστερα ὅμως ἀπὸ δυὸ μέρες εἶπε στοὺς μαθητάς Του: Ἄς πᾶμε πάλιν στὴν Ἰουδαία. Ἐκεῖνοι ἀνησύχησαν. Διδάσκαλε, — τοῦ εἶπαν — πρὸ ὀλίγου ζητοῦσαν νὰ σὲ λιθοβολήσουν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ πάλιν πηγαίνεις ἐκεῖ; Ὁ Ἰησοῦς τοὺς καθησύχασε μὲ μιὰ σύντομη παραβολὴ (Ἰω. α', 9-10) καὶ μετὰ τοὺς λέγει: Ὁ φίλος μας Λάζαρος ἔχει κοιμηθῆ. Ἀλλὰ πηγαίνω νὰ τὸν ξυπνήσω! Οἱ μαθηταί δὲν ἀντελήφθησαν πῶς ἔλεγε γιὰ θάνατο καὶ διετύπωσαν τὴ γνώμη πῶς ἐὰν κοιμήθηκε θὰ ξυπνήσῃ μόνος του! Τότε ὅμως τοὺς εἶπε καθαρά: Ὁ Λάζαρος πέθανε! Καὶ χαίρω γιὰ σᾶς, γιὰτὶ

θὰ στηριχθῆτε περισσότερο στὴν πίστι πρὸς ἐμέ. "Αν ἤμουν ἐκεῖ θὰ τὸν ἐθεράπευον πρὶν ἀποθάνῃ κι' αὐτὸ δὲν θὰ σᾶς ἔκανε καὶ τόση ἐντύπωση. "Ας πᾶμε λοιπὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ξεκίνησαν βέβαια, ἐνῶ ὁ Θωμᾶς ἔλεγε στοὺς συμμαθητάς του: ἄς πᾶμε καὶ μεῖς γιὰ ν' ἀποθάνουμε μαζὶ μὲ τὸν Διδάσκαλο, ἀφοῦ θέλει νὰ γυρίσῃ ἐκεῖ πού οἱ ἐχθροὶ Του ζητοῦν νὰ Τὸν φονεύσουν!

16. Ὁ Ἰησοῦς ἀνασταίνει τὸν Λάζαρο.

Πρωτῶ-πρωτῶ, τὴν τετάρτη ἡμέρα ἀπὸ τότε πού ἔλαβε τὴν εἰδησι, ξεκινᾷ ὁ Ἰησοῦς μὲ τοὺς μαθητάς Του ἀπ' τὴ Βηθανία τῆς Περαιᾶς καὶ φθάνει τὸ ἀπόγευμα πρὶν δύσῃ ὁ ἥλιος στὴ Βηθανία τῆς Ἰουδαίας.

"Ἐξω ἀπ' τὴν κώμη αὐτὴ σταμάτησε ὁ Ἰησοῦς. Κάποιος εἰδοποίησε τὴ Μάρθα πὼς ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται κ' ἔτρεξε ἀμέσως νὰ Τὸν προὔπαντήσῃ. Καὶ Τὸν συνάντησε ἔξω ἀπ' τὸ χωριό.

Στὸ μέρος αὐτὸ τῆς προὔπαντήσεως εὐρίσκεται σήμερα ἓνα περικαλλέστατο Ὁρθόδοξο Μοναστήρι, μέσα στὸ Ναὸ τοῦ ὁποίου — στὸ δεξιὸ μέρος κοντὰ στὸ Χορὸ — εἶναι «ὁ λίθος τῆς Προὔπαντήσεως», τὸν ὁποῖο προσκυνήσαμε εὐλαβικά. Ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς Ἀρχιμανδρίτης Θεοδόσιος, ἓνας θαυμάσιος, δραστήριος καὶ ζηλωτὴς Ἀγιοταφίτης, τὴν ἔχει φροντίσει πάρα πολὺ, τὴν ἔχει ἀνακαινίσει μὲ ἰδιάζουσα φιλοπονία καὶ στοργή, ὥστε ν' ἀποτελῇ ἓνα θαυμάσιο ἐγκαλλώπισμα τῶν Ἀγίων Τόπων.

"Ἡ Μάρθα μὲ κλάματα καὶ δάκρυα εἶπε στὸν Κύριο μόλις Τὸν εἶδε: "Αν ἦσουν ἐδῶ δὲν θὰ εἶχε πεθάνει ὁ ἀδελφός μου. Ἄλλὰ καὶ τώρα πιστεύω πὼς ὁ Θεὸς εἶναι ἔτοιμος νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι ζητήσῃς.

Θὰ ἀναστηθῇ ὁ ἀδελφός σου, τῆς ἀπαντᾷ ὁ Κύριος. Ἐγὼ εἶμαι ἡ Ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ. Ὅποιος πιστεύει σ' ἐμέ δὲν θὰ πεθάνῃ ποτέ. Τὸ πιστεύεις ἐσὺ αὐτό;

Καὶ βέβαια τὸ πιστεύω. Ἐγὼ πιστεύει πρὸ πολλοῦ, ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Χριστός. Καὶ μὲ τὴν ὁμολογία αὐτὴ τρέχει καὶ φωνάζει κρυφὰ τὴ Μαρία ἀπ' τὸ σπίτι τους. Ὁ Διδάσκαλος εἶναι ἐδῶ καὶ σὲ φωνάζει. Ἴσως νὰ τὴν ζήτησε ὁ Ἰησοῦς, πρὸς τὸν ὁποῖο τρέχει τώρα μαζὶ μὲ τὴ Μάρθα. Στὸ σπίτι τους ὅμως εὐρίσκοντο ἐκεῖνη τὴ στιγμή πολλοὶ Ἰουδαῖοι ἀπ' τὰ Ἱεροσόλυμα, πού ἦλθαν γιὰ νὰ συλλυπηθοῦν τὶς πονεμένες ἀδελφές. Τὶς ἀκολουθοῦν τώρα πού φεύγουν βιαστικά, λέγοντας πὼς θὰ πηγαίνουν ἴσως στὸ τάφο γιὰ νὰ κλαύσουν ἐκεῖ.

Σὲ λίγο ἡ Μαρία πίπτει στὰ πόδια τοῦ Κυρίου, κλαίουσα.

Ἄν ἦσουν ἐδῶ, Κύριε, — λέγει — δὲν θὰ ἐπέθαινε ὁ ἀδελφός μου. — Ἐκεῖνος δὲν ἀπαντᾷ ἀλλ' ἐρωτᾷ: Ποῦ τὸν ἔχετε βάλει;

Δακρυσμένος ἀπὸ συγκίνησι ἔρχεται τώρα στὸ μνήμα τοῦ Λαζάρου, στὸ ὁποῖο σήμερα κατεβαίνομε ἀπὸ κλίμακα μὲ εἰκοσιεπτὰ σκαλοπάτια. Ἄλλοτε ὑπῆρχε Ναὸς ἐπάνω ἀπ' αὐτὸ καὶ φαίνονται σήμερα ἄφθονα ἐρείπια. Δυστυχῶς τὸ μνήμα αὐτὸ κατέχουν καὶ στίς ἡμέρας μας ἀκόμη Μουσουλμάνοι γι' αὐτὸ δὲν ἔχει καθόλου ἀξιοποιηθῆ κι' εἶναι ἐγκαταλελειμμένο.

Ὁ Ἰησοῦς στάθηκε μπροστὰ στὸ μνήμα. Διέταξε καὶ ἀφαιρέσαν τὸ λίθο ποῦ ἔφραζε τὸ στόμιό του. Ἔψωσε τὰ μάτια Του στὸν οὐρανὸ κ' ἔκαμε σύντομη προσευχή. Καὶ ἀμέσως μὲ φωνὴ μεγάλη, ποῦ ἔδειχνε ὀλόκληρη τὴν κυριαρχικὴ Του ἐξουσία καὶ σ' αὐτὸν τὸ θάνατο, ἐφώνησε: «Λάζαρε, δεῦρο ἔξω!» Καὶ τότε, ὦ! τότε, βγήκε ἀπὸ τὸ μνημεῖο ὁ ἀποθαμμένος Λάζαρος τυλιγμένος τὰ ἐντάφια σπάργανα, ἐνῶ ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἀκούσθηκε νὰ προσθέτῃ: «ἀλύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν» (Ἰωάν. ια', 17-44).

17. Τὸ Μ. Συνέδριο ἀποφασίζει τὴν θανατικὴν

ἐκτέλεσι τοῦ Ἰησοῦ.

Τὸ συγκλονιστικὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ τετραήμερου Λαζάρου, ποῦ τὸν εἶδαν μὲ τὰ μάτια τους πάρα πολλοὶ Ἰουδαῖοι, καὶ διαδόθηκε ἀστραπιαίως, συνετέλεσε στὸ νὰ πιστεύσουν πολλοὶ στὸν Ἰησοῦ. Ἄλλ' ἄλλοι, μοχθηροὶ καὶ τυφλοὶ, χωρὶς νὰ ἠμποροῦν νὰ τὸ ἀμφισβητήσουν, ἔτρεξαν ἀπ' τὴ Βηθανία στὰ Ἱεροσόλυμα, βρῆκαν τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς ἀνεκοίνωσαν μὲ λεπτομέρεια τὰ γενόμενα.

Ἀνήσυχοι τώρα πῶς πολὺ αὐτοί, ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἀνεξήγητη παντοδυναμία τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλ' ἰδιαιτέρα γιὰ τὴν ἐφοβοῦντο πὼς τὰ θαύματά Του αὐτὰ θὰ ἐστερέωναν ἀτράνταχτα τὸ κῦρὸς Του στὸ λαό, ἀνάμεσα στὸν ὁποῖο καθημερινῶς κατακτοῦσε ἔδαφος, συνεκάλεσαν χωρὶς χρονοτριβὴ σὲ εἰδικὴ συνεδρίασι τὰ μέλη τοῦ μεγάλου Συνεδρίου.

«Τί ποιῶμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ;» (Ἰω. ια', 47). Αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ἐτέθη. Κι' αὐτὸ μελετοῦν λυσασσμένοι κυριολεκτικά.

Ὁ Καϊάφας, ἀρχιερεὺς τοῦ ἔτους ἐκείνου — ὄχι μὲ νόμιμη ἐκλογή ἢ διαδοχὴ, ἀλλὰ μὲ διορισμὸ ἀπ' τοὺς Ρωμαίους, τοὺς ὁποίους ἐδωροδόκησε, γι' αὐτὸ ἀπὸ τοὺς πῶς συντηρητικὸς ἐθεωρεῖτο κανονικὸς ἀρχιερεὺς ὁ πενθερός του Ἄννας — ἀκούσια

ἐπροφήτευσεν· «Συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται» (Στίχ. 70).

Τὸ Συνέδριο βρῆκε λογικὴ τὴν πρότασι αὐτή. Κ' ἔτσι ὅλα τὰ μέλη του — πιθανὸν ν' ἀπουσίαζαν ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος — «ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο (=ἀπεφάσισαν) ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν» (Στίχ. 53).

Ὁ Ἰησοῦς διαισθάνθηκε τὰ τεκταινόμενα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔμαθε, γιατί παρὰ τὴν πρόθεσί τους, δὲν ἠμπόρεσαν νὰ τὰ κρατήσουν μυστικά. Γι' αὐτὸ φανερὰ δὲν παρουσιαζόταν πειὰ ἀνάμεσα στοὺς Ἰουδαίους. Ἐφυγε κ' ἔμεινε σὲ κάποια πολίχνη Ἐφραῖμ — κοντὰ στὴν ἔρημο. Τὸ μέρος τοῦτο, στὸ ὁποῖο κατέφυγε ὁ Ἰησοῦς μετὰ τοὺς μαθητάς Του δὲν τὸ ἐγνώριζε κανεὶς.

Στὰ Ἱεροσόλυμα διάφοροι καὶ πολλοὶ προσκυνηταί, πού ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης ἐφθάναν γιὰ τὸ Πάσχα, ἐζητοῦσαν τὸν Ἰησοῦν. Πιθανὸν τὸ ἐνδιαφέρον τους νὰ ἦταν ἀγνό. Πάντως στὸν περίβολο τοῦ Ναοῦ ἐρωτοῦσαν ἐπίμονα: Τί σᾶς φαίνεται; Δὲν θὰ ἔλθῃ γιὰ τὴν ἑορτή;

Τὴν ἴδια στιγμή Τὸν καταζητοῦσαν καὶ οἱ ἄθλιοι Φαρισαῖοι. Εἶχαν μάλιστα δώσει ἐντολὴ ἂν κανεὶς ἐμάθαινε πού βρίσκεται Ἰησοῦς νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν γιὰ νὰ Τὸν συλλάβουν! (Ἰω. ια', 54-57).

(Συνεχίζεται)

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ

Ἱεροκλήρῳ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι δύνανται νὰ ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδονται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΛΕΥΪΤΙΚΟΥ

Ἰπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Αὐτὰ πού προσφέρονται στὸ Θεὸ
πρέπει νᾶναι ἀψεγάδιαστα καὶ τέλεια.

Ἡ παρατήρηση τοῦ παλαιοῦ Νόμου δὲν ἀφοροῦσε μονάχα αὐτοὺς ποὺκάναν τὶς προσφορές, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια τὰ ταξίματα. Καὶ δὲν ἦτανε στὸν Ἱερέα μονάχα πού ἱεροπρακτοῦσεν ἀπαγορευμένο νὰ πλησιάζῃ στὸ Καταπέτασμα καὶ νὰ προσφέρῃ θυσία, ἂν τυχὸν εἶχε κάποιο ψεγάδι, ἢ κάποιο σωματικὸ ἐλάττωμα, ἢ κάποια ἄλλη ὁποιαδήποτε ἀρρώστειαν· ἀλλὰ ἦτανε ἀπαραίτητο καὶ τὰ σφάγια νὰ εἶναι καθαρώτατα, καὶ τὸ καθετὶ, πού ἦτανε νομοθετημένο νὰ προσφέρεται, ἔπρεπε νᾶναι κι' αὐτὸ ἐντελῶς ἀπαλλαγμένο ἀπὸ κάθε ἐλάττωμα καὶ ψεγάδι.

Ἄλλοιῶτα, ἦτανε ἀπαράδεκτα· «Δεκτὰ ὑμῖν ἄμωμα ἄρσενα, ἀπὸ τῶν βουκολίων, ἢ ἐκ τῶν προβάτων, καὶ ἐκ τῶν αἰγῶν. Πάντα, ὅσα ἂν ἔχη μῶμον ἐν αὐτῷ, οὐ προσάξουσι τῷ Κυρίῳ· διότι οὐ δεκτὸν ἔσται ὑμῖν» (Λευιτ. κβ', 19-20).

Παρομοίως ἐγίνονταν ἐξέταση καὶ σ' αὐτά, μὰ καὶ στὸν Ἱερέα πού τὰ προσέφερε γιὰ τὸ καθετὶ, μήπως τυχὸν ἦτανε στραβό, ἢ σακατεμένο, ἢ γλωσσότμητο, ἢ ψωριασμένο καὶ λειχηνιασμένο, ἢ κουτσάφτικο, ἢ κολοβοκέρατο ἢ καὶ κατὰ κάποιον τρόπον εὐνουχισμένο. Τὸ κάθε τέτοιο ἐλάττωμα, ἔκανε τὸ προσφερόμενο δῶρον ἀπαράδεκτο, κι' ἀνάξιον νὰ προσφερθῇ στὸν

πανυπερτέλειο Θεό, πού αὐτός μᾶς δωρίζει ὅλα τ' ἀγαθά.

Ἄς τ' ἀκούσουμε καλὰ αὐτὸ ὅσοι Χριστιανοὶ διαλέγουμε τὸ χειρότερο ἀπὸ τὸ καθετὶ πού ἔχουμε, καὶ τὸ πλεόν ἄχρηστο κι' ἀνωφέλευτο πράγμα τους, ἂν τυχὸν ἀποφασίσουμε ν' ἀφιερῶσουμε κάτι ἀπὸ τ' ἀγαθὰ τους στὸ Θεό. Ἄς ἀκούσουμε τί λέει ἡ θεία προσταγή: «Οὐ προσάξουσι, διότι οὐ δεκτὸν» (Λευιτ. κβ', 20). Καὶ πάλιν: «οὐ προσάξουσι καὶ εἰς κάρπωσιν οὐ δώσετε» (Λευιτ. κβ', 22). Καὶ πάλιν: «εἰς εὐχὴν σου οὐ δοθήσεται» καὶ «οὐ προσάξεις αὐτὰ τῷ Κυρίῳ». Καὶ πάλιν: «Οὐ προσοίσετε τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ πάντων... οὐ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῖν» (Λευιτ. κβ', 25).

Ἔτσι ὁ νόμος ἐπαναλαμβάνει πολλὰς φορές τὴν ἀπογόρευση καὶ ἀποκρούει μ' ἐπιμονὴν κάθε τέτοιο δῶρο καὶ κάθε τέτοια προσφορά. Καὶ μπορεῖ κανεὶς εὐλόγα νὰ εἰπῇ, ὅτι ὁ καθένας πού προσφέρει ἓνα τέτοιο δῶρο, εἶναι ἄνθρωπος ἀσεβῆς καὶ χωρὶς εὐλάβεια πρὸς τὸν Θεό. Ἀσεβῆς κι' ὡς πρὸς τὴν εὐλάβεια πού θέλει νὰ φανερώσῃ, κι' ἀνόσιος στὴν προαίρεσή του, κι' ἀνίερος στὴν προσφορά του, καὶ βλάστημος στὴν προσευχὴ του· καὶ ἀντὶ νὰ περιμένῃ μισθό, φυσικὸν εἶναι γι' αὐτὸ πού κάνει νὰ περιμένῃ τιμωρία. Κάλλιο σου εἶναι, Χριστιανέ μου, νὰ μὴν ἀφιερῶνῃς καὶ νὰ μὴν προσφέρῃς τίποτα, κάλλιο σου εἶναι νὰ μὴ χαρίζῃς τίποτα, παρὰ νὰ προσφέρῃς κολοβιασμένα κι' ἐλαττωματικά. Ἄν δὲν ἀφιερῶσῃς, κι' ἂν δὲν προσφέρῃς κι' ἂν δὲν χαρίσῃς, παραλείπεις νὰ κάνῃς ἀπὸ στενοψυχιά σου μιὰ καλὴ κι' ἐνάρετη πράξη. Ἄν ὅμως κάνῃς ἓνα τέτοιο χάρισμα, κάνεις μιὰ προστυχιά καὶ μιὰν ἁμαρτία. Κι' ἁμαρτία μάλιστα πού δὲν εἶναι ἀλαφρὴ, ἀλλὰ εἶναι ἐνωμένη μὲ καταφρόνηση καὶ μὲ κάποιον ἐξευτελισμό. Ἅμαρτία, πού δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ ἐκείνην πού ἔκανε ὁ Κάϊν.

Καὶ τὸ νὰ μὴν κἀνη κανεὶς μιὰν ἐνάρετη πράξη, λογιάζεται βέβαια γιὰ μικρότερο κακό, ἀπὸ τὸ νὰ κἀνη μιὰ παρανομία ἀντίθετη πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐκεῖνη.

Ἡ πίστη καταργεῖται στὴν ἄλλη ζωὴ.

Ἡ πίστη, ποὺ μᾶς εἶναι τόσον ἀπαραίτητος ὁδηγὸς στὸ σκοτάδι τῆς ζωῆς αὐτῆς, καταργεῖται στὴ μέλλουσα ζωὴ· γιατί δὲν μᾶς χρησιμεύει πλέον ἐκεῖ, ποὺ λάμπει τὸ φῶς τῆς θείας μακαριότητος καὶ βασιλεύει ἀνέσπερη καὶ ἀβασίλευτη ἡμέρα.

Στὸν κόσμον μας αὐτό, καὶ στὴ ζωὴ μας αὐτὴν, ὁ λόγος ὁ Προφητικὸς μᾶς φωτίζει ὡς «λύχνος ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ» (Β' Πέτρ. α', 19), σὰν λυχνάρι μέσα σ' ἓνα τόπο σκοτεινὸ. Ἐκεῖ ἐπάνω ἡ καθαρῶτατη φωτοχυσία καὶ ἡ ἀστραποβολὴ ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν θείαν ὄψη, σκορπίζουνε κάθε μυστήριον καὶ κάθε αἰνίγμα καὶ ἀμφιβολία, καὶ καταπλημμυρίζουνε τὸν νοῦ μὲ τίς λαμπρόφωτες ἀκτῖνες τῆς Τρισηλίου Θεότητος. Κι' ἔτσι, ὅπως οἱ μακάριες ψυχὲς βλέπουνε καὶ γνωρίζουνε, στὴν ἀληθινὴν του οὐσίας καὶ ὑπόστασιν τὸν Θεό, δὲν ἔχουνε βέβαια τὴν ἴδια πίστη ποὺ εἶχανε, ὅταν δὲν τὸν ἔβλεπαν.

Καταργεῖται λοιπὸν καὶ παύει ἡ ἀμφίβολη καὶ γεμάτη ἀπὸ καταχνιᾶς πίστη ὅταν μᾶς ἔλθῃ πλέον πανίσχυρη καὶ καθαρῶτατη ἡ πνευματικὴ μας ὄραση. Σβύνει ὁ λύχνος ποὺ μᾶς ἐδόθηκε, γιὰ νὰ καίῃ καὶ γιὰ νὰ μᾶς φωτίζῃ σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς μαύρης καὶ κατασκότεινης νύχτας τῆς ζωῆς μας αὐτῆς· γιατί μᾶς εἶναι πλέον περιττός, ὅταν, ὕστερα ἀπὸ τὴ θανάμ μας, ἀνατείλῃ ἡ γλυκύτατη αὐγὴ τῆς οὐράνιας ζωῆς. «Ἐπὶ τῆς Λυχνίας τῆς καθαρᾶς, καύσατε τοὺς λύχνους ἐναντίον Κυρίου, ἕως τὸ πρωῖ» (Λευτ. κδ', 4).

Ποιός πρέπει νᾶναι ὁ λύχνος τῆς ἀγαθοεργίας μας.

Εἶναι πρεπούμενο νὰ καίη παντοτεινὰ στήν Ἐκκλησία μας κι' ἀνάμεσα στή χριστιανική μας κοινωνία, ὁ λύχνος τῆς εὐσεβείας, καὶ τῆς κατὰ Θεὸν ζωῆς, καὶ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγαθοεργίας πρὸς τὸν «πλησίον» μας· ὅπως ἔκαιεν ἄσβεστη ἡ Ἑπτάφωτη Λυχνία μεταξὺ τῶν Ἰσραηλιτῶν στή Σικηνὴ τοῦ Μαρτυρίου. Καὶ καλὸν εἶναι νὰ καίεται κι' ἔξω ἀπὸ τὸ Καταπέτασμα κι' ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς χώρους, σὲ τρόπο πού νὰ τὸν βλέπουν ὅλοι, μὲ τὰ μάτια τους κι' ὀλοφάνερα: « Διότι οὐ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον· ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τοῖς οἰκίαις » (Ματθ. ε', 14)· δὲν ἀνάβουνε τὸ λυχνάρι καὶ τὸ βάζουνε κάτω ἀπὸ σκέπασμα· ἀλλὰ τὸ τοποθετοῦνε ἐπάνω στὸ λυχνοστάτη καὶ φωτίζει ὅλους μέσα στὸ σπίτι.

Ἄς γίνεταί ὅμως ἡ τέτοια φωτοχυσία μὲ τὸν τρόπο πού ἐπρόσταξε νὰ γίνεταί, μὲ τὴν νομοθεσία τοῦ Μωϋσῆ, ὁ ἴδιος ὁ Θεός, πού εἶναι καὶ ὁ χορηγὸς τοῦ φωτός.

Αὐν. Τὸ λάδι, μὲ τὸ ὁποῖον ἀνάβομε τοὺς λύχνους μας οἱ Χριστιανοί, πρέπει νᾶναι ὀλοκάθαρο ἀπὸ κάθε πρόσμιξη καὶ ἀπὸ κάθε νοθεία· καὶ οἱ ἀγαθοεργίες καὶ οἱ ἐλεημοσύνες μας νᾶναι ὅπως διόλου καλοπροαίρετες καὶ χωρὶς κανένα ἔχνος ὑπολογισμοῦ καὶ πλεονεξίας, ὥστε τὸ λυχνάρι νὰ μὴν καπνίζει, καὶ νὰ μὴν θαμπώνη τὸ φῶς του, ἀλλὰ ν' ἀναδίνη φλόγα λαμπρὴ καὶ νᾶναι τὸ φῶς του καθαρῶτατο· « Λαβέτωσαν ἔλαιον ἐλάϊνον, καθαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς » (Λευιτ. κδ', 2).

Βον. Κι' ὁ λυχνοστάτης ἀκόμα πού βαστάζει τὸ λύχνο μας πρέπει νᾶναι κι' αὐτὸς ὀλοκάθαρος. Ὁ Χριστιανὸς δηλαδή, πού ξεχωρίζει μὲ τις ἀγαθοεργίες του καὶ πού κάνει ἐλεημοσύνες, πρέπει νᾶχη ἀγνότατη διάθεση καὶ πραγματικὴν εὐλάβεια στὸ Θεό· καὶ νὰ στηρίξη κάθε του ἐνέργεια ἐπάνω στή θερμότατη πίστη του καὶ στήν ἀγάπη του πρὸς τοὺς συνανθρώπους του.

καὶ οἱ ἀγαθοεργίες καὶ οἱ καλωσύνες νὰ πηγάζουνε ἀπὸ μιὰ συνείδησιν ἀγνή κι' ἄμωμη κι' ἀνεπίληπτη· «ἐπὶ τῆς Λυχνίας τῆς καθαρᾶς καύσατε τοὺς λύχνους» (Λευιτ. κδ', 4).

Γον. Οἱ τέτοιοι λύχνοι πρέπει ν' ἀνάβωνται, ὄχι ἀπὸ ἀνθρωπαρέσκεια, ἀλλὰ γιὰ τὸν Θεὸ καὶ μόνον, κι' ἀκόμη στὴν περίστασιν ποὺ τοὺς ἀνάβομε ἔμπρὸς στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων. Γιατὶ οἱ τέτοιες λυχναφίες καὶ οἱ τέτοιες φωτοδοσίες, ἀκόμη κι' ὅταν γίνωνται φανερά κι' «ἔξω τοῦ Καταπετάσματος», πάντοτε ἄς ἀποβλέπουνε στὸν ἅγιο Θεό, ποὺ εἶναι πρώτη ἀρχὴ καὶ τὸ ἔσχατο τέλος κάθε καλῆς καὶ ἐνάρετης πράξεως.

Πρὸς τὸν Θεὸν ἄς ἀναφέρῃ κάθε πράξις του καλὴν ὁ καθένας μας· κι' ἀπὸ τὸν Θεὸν ἄς περιμένῃ νὰ γίνῃ καλοπρόσδεκτη ἢ προσφορά του· «Μὴ ἡμῖν, Κύριε, μὴ ἡμῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἂν ἴδωσι τὰ καλὰ ὑμῶν ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. ε', 16). Ἐὰν δοξάζεται, Θεέ μου, ὄχι τ' ὄνομά μας, ἀλλὰ τὸ δικό σου ἅγιον ὄνομα. Ἐὰν λάμψῃ ἔτσι μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων τὸ φῶς σας, γιὰ νὰ βλέπουνε τὰ καλὰ σας ἔργα, καὶ νὰ δοξάζουνε τὸν οὐράνιο Πατέρα μας.

Ἐπίδοση ΘΕΟΔΟΣΙΑ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον:
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ἐδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι. - Τηλ. 227.689.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Τὰ εἶδη τοῦ κηρύγματος

ΟΙ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Πανηγυρικοί λόγοι (δὲν ἀποκλείεται νὰ πρόκειται καὶ γιὰ ὀμιλίες) μποροῦν νὰ χαρακτηρισθοῦν τὰ κηρύγματα ἐκεῖνα, ποὺ γίνονται κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία ἢ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ ναοῦ. Σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία ἐπίσης εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπαχθοῦν καὶ νὰ ἐξετασθοῦν μαζί τὰ κηρύγματα, ποὺ γίνονται κατὰ τὶς μεγάλες ἡμέρες τοῦ ἑορτολογίου, ἡμέρες μὲ λειτουργικὴ ἑξαρσι ἰδιαιτέρη.

Σὲ κάθε τέτοια περίπτωσι, ἡ φωνὴ τοῦ ἄμβωνος παίρνει ὑψηλότερους τόνους, εἶναι πιὸ ἐπίσημη, ἀκόμη καὶ χρονικὰ πιὸ ἀνετη. Εἶναι κι' αὐτὴ ἐναρμονισμένη στὴ γενικώτερη λειτουργικὴ ἑξαρσι τῆς ἡμέρας καὶ διερμηνεύει, ὅπως κι' ὅλα τὰ ἄλλα στοιχεῖα αὐτῆς τῆς λειτουργικῆς ἐξάρσεως, τὴν καύχησι τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴ δύναμι, μὲ τὴν ὁποία ὁ Κύριός της τὴν προικοδότησε, γιὰ τὴ δόξα, μὲ τὴν ὁποία ὁ Κύριός της τὴν ἐνέδυσε. Πραγματικά, κάθε μνήμη τῶν μεγάλων γεγονότων τῆς θείας οἰκονομίας, ποὺ ἀπεργάσθησαν κι' ἐξασφάλισαν τὴ σωτηρία μας, κάθε μνήμη δικαίου ἢ ἀγίου, ποὺ μὲ τὸν χαριτότευκτο βίον τους μαρτυροῦν γι' αὐτὴ τὴ δύναμι καὶ γι' αὐτὴ τὴ δόξα, εἶναι μιὰ εὐκαιρία γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν νὰ διατρανώσῃ καὶ νὰ περιηχῆσῃ τὰ θριαμβευτικὰ αἰσθήματα, ποὺ πλημμυρίζουν τὸ βίωμά της, νὰ ἐκφράσῃ τὴ θεανδρική της αὐτοπεποίθησι.

Τὸ κύριο, λοιπόν, γνώρισμα τοῦ πανηγυρικοῦ κηρύγματος εἶναι ἡ ἐξαγγελία τῆς ἐσωτερικῆς πληροφορίας τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὸ πόσο τὴν ἀγαπᾷ καὶ γιὰ τὸ πῶς τῆς ἀποδεικνύει τὴν ἀγάπη του ὁ Κύριος. Εἶναι τὸ φανέρωμα τῆς χαρᾶς τῆς Ἐκκλησίας γιὰ ὅλα ἐκεῖνα τὰ δεδομένα τῆς ἱστορίας της, ποὺ βεβαιώνουν τὸν μακάριο προορισμό της. Εἶναι ἡ ἐκφανσις τῆς ἀγαλλιάσεως τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὰ τρόπαια, ποὺ στήνει, καθὼς ἀγωνίζεται ἐναντίον τοῦ Διαβόλου μὲ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, πραγματοποιοῦντας στὸν ἄνθρωπο τὴν ἀποκατάστασι τοῦ «κατ' εἰκόνα».

Ἀλλὰ δὲν πρόκειται μόνο γιὰ μιὰ ἐπιβεβαίωσι.¹ Πρόκειται καὶ γιὰ μιὰ προτροπή. Τὸ ἀκροατήριον εἶναι ἓνα μέρος ἀπὸ τὸ παρὸν τῆς Ἐκκλησίας. Κι' αὐτὸ τὸ παρὸν εἶναι ἀνάγκη νὰ διαυγάσῃ τὴν πίστι του, νὰ ἐνισχύσῃ τὸ φρόνημά του, νὰ μεγαλώσῃ τοὺς πόθους του, ὥστε νὰ εὐθυγραμμισθῇ μὲ τὴ βεβαιότητα, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὸ παρελθὸν τῆς Ἐκκλησίας, κι' ἔτσι νὰ γίνῃ ἀντάξιον. Τὸ πανηγυρικό, λοιπόν, κήρυγμα παραμένει, ὅπως κι' ὅλα τὰ ἄλλα εἶδη κηρύγματος, μιὰ φωταύγεια, μιὰ διδαχὴ, μιὰ προτροπή.

Ὁ Θεὸς δὲν ἔκανε τόσα καὶ θυμαστὰ μονάχα γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ὠρισμένῳ γενεῶν κ' ὠρισμένῳ τόπων. Οἱ δίκαιοι κ' οἱ ἅγιοι εἶναι ἀντικείμενο τιμῆς, ἀλλὰ εἶναι καὶ πρότυπα γιὰ μᾶς, τοὺς τωρινούς; πιστούς. Κι' ἂν οἱ πιὸ πολλοὶ δὲν εἶναι καθόλου πιθανὸν νὰ τοὺς μοιάσουμε σὲ μεγάλο βαθμό, ὅμως ὅλοι πρέπει νὰ ἐμπνευσθῶμε ἀπ' αὐτούς, νὰ γίνουμε χριστιανοὶ καλύτεροὶ ἀπὸ ὅ,τι εἴμαστε ὡς τώρα. Κι' ἀκριβῶς ἡ συναίσθησις τῶν ἀτελειῶν μας, ποὺ γίνεται βαθύτερη μέσα στὴ λειτουργικὴ ἀνάμνησι τῶν δικαίων καὶ τῶν ἁγίων, εἶναι ἡ ἀφετηρία τῆς βελτιώσεώς μας.

Τὸ πανηγυρικὸ κήρυγμα, ἔχοντας αὐτὸν τὸν διπλὸ χαρακτήρα, τῆ δοξολογία καὶ τὴν προτροπὴ, ἀπευθύνεται συνήθως καὶ σὲ ἓνα μεγάλο μέρος μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι στὴν πραγματικότητα νεκρὰ ἢ σχεδὸν νεκρὰ. Κατὰ τὰς πανηγύρεις τῶν ναῶν καὶ κατὰ τίς μεγάλες ἡμέρες τοῦ ἑορτολογίου (Μεγάλῃ Ἑβδομάς, Χριστούγεννα, Χαιρετισμοί, Εὐαγγελισμὸς κ.λ.π.) πολλὲς ἀπὸ τίς ψυχές, ποὺ ἀκροῶνται τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔχουν ἀληθινὴ πίστι. Πρόκειται γιὰ κατ' ὄνομα χριστιανούς, ποὺ βρίσκονται στὸν ναὸ ἀπὸ συνήθεια, ἀλύποπτοι γιὰ τὴν κατάστασί τους καὶ γιὰ τὴν κλησί τους. Ἔτσι, τὸ πανηγυρικὸ κήρυγμα, ἐκτὸς τῶν δύο παρὰ πάνω γνωρισμάτων του, ἢ μᾶλλον μέσα ἀπὸ αὐτὰ ἀκριβῶς, πρέπει νὰ ἔχη κ' ἀφυπνιστικὴ ἀπόβλεψι. Γι' αὐτὸν τὸν εἰδικὸ σκοπὸ, εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι καμωμένο, ὥστε νὰ προκαλῆ, ἀκριβῶς μὲ τὴ διαβεβαίωσι τῆς θείας δυναμειως καὶ μὲ τὴν προτροπὴ, ἀνάμνησι ὅχι μόνον σὲ ψυχὲς κάπως χριστιανικῆς, ἀλλὰ καὶ σὲ ψυχὲς ποὺ κάθονται σὲ χώρα καὶ σκιά θανάτου.

Σ' αὐτὲς τίς ψυχὲς τὸ πανηγυρικὸ κήρυγμα, τὸ μόνον ποὺ εἶναι πιθανὸν ν' ἀκούσουν, εἶναι ἓνα «ἐγείρει» τῆς θείας ἀγάπης. Ἄν τὸ περιεχόμενό του κ' ἡ μορφή του ἔχουν ἐτοιμασθῆ ἰδιαίτερα γι' αὐτὲς, μπορεῖ νὰ καρποφορήσῃ.

Πῶς θὰ γίνῃ μιὰ τέτοια ἐτοιμασία; Μὲ τὸ νὰ ληφθῆ ὡς βασικὸ κριτήριον τῆς διαλογῆς τοῦ ὑλικοῦ ἢ χρεῖα στοιχείων, ποὺ θὰ καταστήσουν ἐναργῆ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἁμαρτωλὸ, καθὼς καὶ τὴ δυνατότητα νὰ βγῆ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία χάρις στὸν Χριστὸ κ' ἔτσι νὰ βαδίσῃ πρὸς τὴν τελειότητα. Τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὴ δειχνουν ὅλα τὰ γεγονότα τῆς θείας οἰκονομίας. Τὴ δυνατότητα νὰ βγοῦμε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ γίνουμε ἀκόλουθοι τοῦ Κυρίου τὴ δειχνουν ἄφθονα δεδομένα ἀπὸ τοὺς βίους τῶν περισσοτέρων δικαίων καὶ ἁγίων.

Τὸ πανηγυρικὸ κήρυγμα δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα πλατύτερον κ' ὑψηλότερον εἶδος κηρύγματος ἀπὸ τὴν ἄποψι τοῦ περιεχομένου καὶ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΕΥΕΡΓΕΤΙΝΟ» Ἡ «ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΗΘΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΩΝ»

Ἡ ἀφιλοχρηματία καὶ ἡ ἀκτημοσύνη εἶναι τὸ
στόλισμα κάθε Χριστιανοῦ καὶ ξέχωρα μοναχῶν.

Ἡ μακαρία ἁγία Μελάνη ἔφθασε κάπο-
τες ἀπὸ τῆ Ρώμης στὴν Ἀλεξάνδρεια.
Ἄκουσε λοιπὸν ἰὰ φημίζουε ἰαὶ ἰὰ λείε
πάρα πολλὰ γιὰ τὴν μεγάλην ἀρετὴ τοῦ
οἴσιου Παμβῶ, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν Ἀβ-
βᾶν Ἰσίδωρο πού τὴν φιλοξενοῦσε· καὶ τοῦ
ζήτησε μὲ θερμὰ παρακάλια ἰὰ τὴν ὀδη-
γήση κοντά του στὴν ἔρημο πού ἀσκήτεσε.

Ὅταν λοιπὸν τὸν σιαπάντησε, ἔσκυψε καὶ τὸν προσκύνησε,
μὲ βαθύτατο σεβασμό· καὶ τοῦ πρόσφερε ἓνα κιβώτιο, ποῦχε μέσα
τρακόσιες λίτρες ἀσημένια νομίσματα.

Ὁ ὅσιος Παμβῶ τὴ στιγμή ἐκείνη ἔπλεκε ψάφες ἀπὸ βοῦρλα καὶ
ἦτανε σκυμμένος ἐπάνω στὸ ἐργόχειρό του. Χωρὶς ἰὰ σηκώση λοι-
πὸν ὄλως διόλου τὰ μάτια του ἀπ' αὐτό, καὶ χωρὶς ἰὰ δώση καμ-
μιὰ σημασία στὴν προσφορά της, τὴν εὐλόγησε καὶ τῆς εἶπε μὲ
ζωηρὴ φωνή — Ὁ Θεὸς ἰὰ σ' ἀνταμείψῃ. Καὶ γυρίζοντας ἀμέσως
πρὸς τὸν Ὁριγένη τὸν κελλάρη του τοῦ λέει — Δέξου τὰ χρήματα
αὐτὰ καὶ μοίρασέ τα, ὅπως τὸ νομίζεις καλύτερα, σ' ὅλους τοὺς
ἀδελφοὺς πού μένουνε στὴ Λιβύη καὶ στὴν Πεντάπολη. Γιατί,
καθὼς ξέρεις, οἱ σκῆτες καὶ τὰ Μοιαστήρια πού βρίσκονται ἐκεῖ εἶ-
ναι τὰ φτωχότερα ἀπὸ ὅλα... Ἔτσι καὶ ἔγινε.

Ὅστερα λοιπὸν ἀπὸ λίγο καιρὸν ἀπὸ τότε ἀρρώστησε ὁ Παμβῶ
καὶ προαισθάνθηκε τὸ τέλος του. Ἔστειλε λοιπὸν κι' ἐφώνησε τὴν
οἴα Μελάνη καὶ τῆς ἐχάρισε τὴν τελευταία ψάθα πού εἶχε πλέξει

τῆς ἐκφράσεως. Εἶναι πλατύτερο κι' ὑψηλότερο εἶδος κηρύγματος
κι' ἀπὸ τὴν ἀποψι τῶν ψυχῶν, πρὸς τὶς ὁποιεῖς ἀπευθύνεται.
Ἀποβλέπει στὸ νὰ σώσῃ πῖο πολλοὺς, νὰ μεταδώσῃ σὲ μεγαλύτερο
ἀριθμὸ τέκνων τῆς Ἐκκλησίας τὴ χαροποιὸ βεβαιότητα τῆς ἀπολυ-
τρῶσεως, νὰ ὑψώσῃ πρὸς τὸν Κύριο καὶ ψυχὲς ἐντελῶς πεσμένες.

μὲ τὰ χέρια του, λέγοντάς της — Πάρε την γιὰ νὰ μὲ θυμᾶσαι...
Γιατὶ δὲν ἔχω κι' ἐγὼ τίποτες ἄλλο γιὰ νὰ σοῦ χαρίσω...

*

Ἡ ἴδια ἀγία Μελάνη, ποῦχεν ἀπαρνηθῆ μὲ τὸν ἄνδρα της ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ἐγκόσμια κι' ἐμοίραζαν ἀπλόχερα τὸ μεγάλο τους πλοῦτο στοὺς ἀ'αγκεμένους καὶ στοὺς δυστυχημένους, ἐπῆγε κάποτες μαζί του σ' ἓνα μεγάλο καὶ πολυφημισμένον ἀσκητῆ πού τὸν λέγανε Ἐφαιστίωνα καὶ τοῦ πρόσφεραν ἓνα μέρος ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τους.

Αὐτὸς ὁμως δὲν δεχότανε, μὲ κανένα τρόπο, νὰ κρατήσῃ τίποτα, μ' ὅλα τὰ παρακάλια πού τοῦκανεν ἡ ἀγία Μελάνη. Τότες λοιπὸν αὐτῆ, θέλοντας νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν πρόθεσὴ της καὶ νὰ ξεγελάσῃ τὴν ἀλύγιστην ἐπιμονὴ τοῦ ὀσίου Ἐφαιστίωνα, μηχανεύθηκε τὸ ἔξῃς.

Ἐφερε γύρο ὅλη τὴ σκῆτη τοῦ ἁγίου, θέλοντας τάχα νὰ τὴν περιεργασθῆ καὶ νὰ τὴν ἰδῆ. Εἶδε λοιπὸν πὼς δὲν εἶχε κανένα ἄλλο ἐπιπλο καὶ σκεῦος, παρὰ μιὰ ψάθα μονάχα κι' ἓνα δοχεῖο πού ἔβαζε μέσα σ' αὐτὸ ἀλάτι πού ἐχρειαζότανε. Πρόφθασε λοιπὸν κι' ἔκρυψε μέσα στὸ δοχεῖο αὐτὸ κάμποσα χρυσᾶ νομίσματα, κι' ὕστερα τὰ παράχωσε μὲ τὸ ἀλάτι. Κι' ἀφ'οῦ τὸ πέτυχε, χωρὶς νὰ τὴν πάρῃ εἶδηση, ζήτησε παρευθὺς τὴν εὐχὴ του κι' ἔφυγε γρήγορα γρήγορα.

Ὁ Ἅγιος ὁμως Ἐφαιστίωνας ἰδεάσθηκε καὶ τ' ἀνακάλυψε. Κι' ὅπως ἦτανε καὶ βρισκότανε, ἔτρεξεν ἀπὸ πίσω της. Καὶ στὴν ἀρχὴ τοὺς φώναζε δυνατὰ, γιατί εἶχανε ξεμακρύνει ἀρκετά. Ἐπειδὴ ὁμως δὲν σταματούσανε, ἐσήκωνε καὶ τὰ χέρια του ψηλά κι' ἐχειρονομοῦσε, καὶ τοὺς ἔδειχνε τὸ χρυσάφι, λέγοντας νὰ στραφοῦνε πίσω καὶ νὰ τὸ πάρουνε, γιατί αὐτὸς δὲν ξέρει τί νὰ τὸ κάνῃ. — Κι' ἐκεῖνοι τὸν ἐπλησίασαν, καὶ τὸν παρακαλοῦσανε νὰ τὰ κρατήσῃ καὶ νὰ τὰ μοιράσῃ, ὅπου κι' ὅπως θέλει. Αὐτὸς ὁμως ἀρνιότανε, γιατί ὅπως τοὺς ἔλεγε, ὁ τόπος πού μένει εἶναι παντέρημος καὶ πόδι ἀνθρώπου δὲν πατᾶ ἐκεῖ.

Κι' ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο τους ἐπέμεναν, νὰ μὴν τὰ κρατήσουνε, ὁ Γέροντας ἔφυγε κι' ἐτράβηξε πρὸς τὸ ποτάμι καὶ τᾶρριξε τὰ χρήματα στὰ βαθειὰ του νερά.

*

Κάποτε πάλιν πού ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐπῆγαινε πρὸς τὸ βουνὸ πού εἶχε τὴ σκῆτη του, ὁ Σατανᾶς πού φθονοῦσε τὴν ἀρετὴ του μηχανεύθηκε νὰ τὸν ρίξῃ σὲ πειρασμό. Τοῦ φανέρωσε λοιπὸν ἐμπρός

του καθώς ἐβάδιζεν στή στράτα του ἓνα δίσκον ἀσημένιο μεγάλο.

Ὁ ἅγιος ὁμως Ἀντώνιος ἐκατάλαβε παρευθῆς, πῶς αὐτὸ εἶναι τέχνασμα τοῦ Σατανᾶ. Ἐσταμάτησε λοιπὸν τὸ βῆμα του, καὶ κυττάζοντας πρὸς τὸ δίσκο, ἐπετίμησε τὸν Διάβολο πού κρυβότανε ἀπὸ πίσω του λέγοντας· — «Πόθεν δίσκος ἐν ἐρήμῳ;» Τί θέλει καὶ πῶς βρέθηκεν ὁ δίσκος αὐτὸς μέσα σὲ τέτοιαν ἐρημίᾳ; Ὁ δρόμος αὐτὸς — ἐλόγιαζε — δὲν συχνοπατιέται. Οὔτε καὶ ὑπάρχουσε χνά-ρια ἀπὸ βήματα περαστικῶν ἐδῶ πέρα. Μὰ κι' ἂν τυχὸν πέρασε κανένας διαβάτης καὶ τοῦπενεν ὁ δίσκος ἦτανε ἀδύνατο νὰ μὴν τὸ πάρῃ εἶδηση, ἀφοῦ εἶναι τόσος μεγάλος. Μὰ κι' ἂν τὸν εἶχε χάσει κάποιος πραγματικά, ὅταν θὰ τῶπαιρνε εἶδηση θὰ γύριζε πίσω νὰ τὸν γυρεύῃ, καὶ θὰ τὸν εὑρίσκε, γιατί ἀπὸ τὸν ἔρημον αὐτὸ τόπο δὲν περνοῦνε διαβάτες. Σίγουρα λοιπὸν εἶναι τέχνασμα τοῦ Διαβό-λου αὐτὸ — Δὲν θὰ μ' ἐμπεδίσῃς τὸ λοιπὸν, δόλιε Σατανᾶ, ἀπὸ τὸ σκοπὸ μου κι' ἀπὸ τὸ χρέος μου. Κι' αὐτὸ πού μηχανεύθηκες, κοί μαζί του καὶ σὺ ὁ ἴδιος ὁ τεχνίτης του, θ' ἀφανισθῆτε καὶ οἱ δύο σας!

Καὶ τῇ στιγμῇ πού τᾶλεγεν αὐτὰ ὁ ἅγιος Ἀντώνιος ἐχάθηεν ἀπὸ μπροστά του ὁ δίσκος, σᾶμπως νᾶτανε καπνὸς...

*

Ἄλλη μιὰ φορὰ πάλι, καθώς ἐπέζοποροῦσε, δὲν παρουσιάσθηκε μπροστά του δίσκος φανταστικός, ἀλλὰ ἀτέφιο καὶ καθαρῶτατο χρυσάφι ποῦτανε ριγμένο κατὰχαίρα· πού ἢ ὁ Σατανᾶς τῶχε ρίξει ἐκεῖ ἢ μπορεῖ καὶ κάποια ἄλλη μεγαλύτερη δύναμη, πού ἔβραζε σὲ δοκιμασίες τὸν ἀθλητῆ, θέλοντας ν' ἀποδείξῃ στὸν ἐχθρὸ τῶν ψυ-χῶν μας, πῶς ὁ ἅγιος δὲν λογιᾶζει ὅλως διόλου χρυσάφια καὶ χρήματα. Κι' αὐτὸ πού ξέρει μονάχα σίγουρα εἶναι, ὅτι βρέθηκε μπροστά του χρυσάφι ἀμέτρητο.

Ὁ ἅγιος λοιπὸν Ἀντώνιος τὸ προσπέρασε, ἕπως πηδᾷ κανεὶς ἐπάνω ἀπὸ μιὰ φωτιά. Κι' οὔτε γύρισε διόλου τὸ μάτι του νὰ κυτ-τάξῃ πρὸς τὰ πίσω, σὰν νᾶθελε ν' ἀπολησμονήσῃ ὅλως διόλου τὸ μέρος πού ἦτανε πεσμένο. Καὶ μάλιστα μὲ περισσότερη προθυμία καὶ γρηγοράδα ἐτράβηξε πρὸς τὸ ἐρημικὸ του ἀσκηταριό. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ εἶχε παρατήσῃ ἀπὸ πολὺν καιρὸ, τὸ βρῆκε νᾶναι γεμάτο ἀπὸ λογιῆς λογιῆς σερπετά, καὶ γι' αὐτὸ τὸ παράτησε καὶ πῆγε κι' ἔμεινε σ' ἓνα ἄλλο ἔρημο μέρος, πέρα πολὺ ἀπὸ τὸ ποτάμι.

Πῶς πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἐλεημοσύνη.

Πήγαμε μαζί μὲ τὸν καθηγητῆ τὸν Σωφρόνιο, νὰ βροῦμε καὶ νὰ συναγοικηθοῦμε μὲ τὸν Ἀββᾶ Ἰωσήφ, πού ἔμεινε στὸ Ἐἵατο. Καὶ

τὴν ὥρα ποὺ συνωμιλούσαμε ἦλθε ξαφνικὰ κάποιος ἀπὸ τὴν Αἴλαν καὶ τοῦδωκε τρία χρυσᾶ νομίσματα, λέγοντάς του — Δέξου τα, σὲ παρακαλῶ, ἅγιο Πατέρα μου, γιὰ νὰ κάμῃς μιὰ παράκληση γιὰ τὸ καράβι μου, ποὺ τὸ ναύλωσα κι' ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀραπιά.

Ὁ Γέροντας ὅμως δὲν τοῦδωκε καμμιάν ἀπολύτως σημασία. Ὁ Σωφρόνιος λοιπὸν εἶπε τότε στὸ Γέροντα· — Γιατί δὲν τὰ παίρνεις, Πατέρα μου; Δέξου τα, καὶ σὺ πάλιν τὰ δίνεις σὲ κάποιον ἀδελφὸ ποὺ θᾶχῃ ἀνάγκη. Κι' ὁ Γέροντας τ' ἀποκρίθηκε· — Αὐτὸ τὸ πράγμα, τέκνο μου, ἂν τὸ κάνω θάναι διπλῆ γιὰ μένα ντροπὴ καὶ ζημιὰ· γιατί καὶ θὰ πάρω κάτι ποὺ δὲν τὸ χρειάζομαι, μὰ καὶ θὰ θερίσω, μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια τάγκάθια καὶ τὰ τριβόλια ἄλλων. Καὶ μακάρι, τέκνο μου, νὰ μπορούσα νὰ ξεριζώσω τῆς δικῆς μου μονάχα ψυχῆς τ' ἀγκάθια. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς μᾶς παραγγέλλει, ἂν μπορούμε νὰ σπείρωμε, νὰ σπέρνωμε μονάχα τὰ δικά μας χωράφια, γιατί τὰ ξένα εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ζιζάνια καὶ ἀπὸ ἀγριόχορτα.

Καὶ ὁ Σωφρόνιος τ' ἀπάντησε· — Πῶς μπορεῖ νὰ γίνεταί ἓνα τέτοιο πράγμα, Γέροντά μου; Εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ λογαριάζῃ ὁ Θεὸς τὴν κάθε πράξη τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τὴν κάνει γιὰ καλὸ καὶ γιὰ ἐλεημοσύνη;

Καὶ τ' ἀποκρίθηκεν ὁ Γέροντας. — Ὑπάρχουνε, τέκνο μου, λογιῆς λογιῆς ἐλεημοσύνης· καὶ πολλοὶ σκοποὶ, γιὰ τὲς ὁποῖους κάνει κανεὶς ἐλεημοσύνη. Ὑπάρχουνε π.χ. ἄνθρωποι ποὺ κάνουνε ἐλεημοσύνη γιὰ νάναι ἢ εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὸ σπίτι τους· καὶ πραγματικὰ ὁ Θεὸς εὐλογεῖ τὸ σπιτικό τους. Ἄλλος κάνει τὴν ἐλεημοσύνη, ἐπειδὴ ἔχει καράβι ποὺ ταξιδεύει καὶ θέλει νὰ τὸ διατηρῇ ὁ Θεὸς καλοταξίδευτο· καὶ πραγματικὰ τοῦ τὸ διατηρεῖ. Ἄλλος πάλιν, γιὰ νὰ χαρίζη ὁ Θεὸς τὴν υἰεὶά τους στὰ παιδιὰ του καὶ στὴ φάμιλία του, κι' ὁ Θεὸς τοὺς τὴ χαρίζει πραγματικὰ. Κι' ἄλλος κάνει τὴν ἐλεημοσύνη καὶ ζητᾷ ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ τῷ στείλῃ δόξα καὶ τιμὲς καὶ πραγματικὰ τοῦ τὰ στέλλει. Κι' ὁ Θεὸς δὲν ἀψιφᾷ καὶ δὲν παραβλέπει κανένα, παρὰ κάνει τοῦ καθενὸς τὸ θέλημα, κι' ὅτι θέλει τοῦ τὸ δίνει, φθάνει νὰ μὴ βλάψῃ τὴν ψυχὴ του.

Ὅλοι λοιπὸν αὐτοὶ παίρνουνε ἀπὸ τὸν Θεὸ τὴν ἀνταμοιβή τους. Κι' ὁ Θεὸς στέλλει στὸν καθένα κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, καὶ τὸν ξεπληρώνει γιὰ τὴν ἐλεημοσύνην ποὺ ἔκανε· κι' ἔτσι δὲν χρωστᾷ τίποτα σὲ κανένα. Σὺ ὅμως, καλέ μου ἄνθρωπε, ὅταν κάνῃς ἐλεημοσύνη, νὰ τὴν κάνῃς γιὰ τὸ καλὸ τὴν ψυχῆς σου μονάχα· καὶ νᾶσαι βέβαιος, πῶς ὁ Θεὸς θὰ σοῦ δώσῃ ὅτι λαχταρᾷς καὶ κατὰ τὴν καρδιά σου.

Ὑπάρχουνε ὅμως καὶ μερικοί, ποὺ ἐνῶ φαινομενικὰ φαντάζου-
σα ἐλεήμονες, ἐξοργίζου-
νε μ' αὐτὰ ποὺ δίνου-
νε περισσότερο τὸν

Θεό. Κι' ὁ Σωφρόνιος τὸν ρώτησε — Πῶς γίνεται αὐτό, Γέροντά μου; Ἐξηγήσέ μου το, σὲ παρακαλῶ. Κι' αὐτὸς τ' ἀπάντησε.

Ἐὰ σοῦ τὸ ἐξηγήσω, τέκνο μου. Νά! Ὁ Θεὸς μᾶς ἐπρόσταξε νὰ τοῦ κάνουμε προσφορὰς τὰ πριμαρόλια ἀπὸ τὰ γεννήματά μας κι' ἀπὸ κάθε μας ἐσοδειά. Κι' ἀπὸ τὰ ζῶα ποὺ τυχὸν θρέφουμε νὰ τοῦ προσφέρουμε, — γιὰ νάχωμε τὴν εὐλογία του καὶ γιὰ νὰ συγχωρεθοῦνε οἱ ἁμαρτίες μας — λιγοστά, ποὺ νάναί ἀκουσούριαστα καὶ δίχως ἐλαττώματα. Ἐπίσης ἂν θέλωμε νὰ τοῦ ἀφιερῶσωμε κανένα ἀπὸ τὰ παιδιὰ μας, νὰ τοῦ ἀφιερῶσωμε τὰ πρωτότοκα.

Τί κάνουνε ὁμως οἱ πλούσιοι; Ὅλων διόλου τὸ ἀντίθετο! Κρατοῦνε δηλαδὴ γιὰ τὴν ἑαυτό τους τὰ γερά καὶ τὰ χρήσιμα, καὶ προσφέρουνε γιὰ θυσίαις ἄχρηστα καὶ τὰ βλαμμένα. Τὸ καλὸ κρασί τὸ πίνουν αὐτοί. Καὶ δίνουνε στὸ φτωχὸ καὶ στὶς χῆρες αὐτὰ ποὺ ἔχουνε ξυνίσει. Κι' ἀπὸ τὰ φρούτα πῶχουνε στὰ περιβόλια τους, ὅσα εἶναι καλὰ τὰ κρατοῦνε γιὰ τοὺς ἑαυτοὺς τῶν καὶ δίνουνε στὴ φτωχολογιά τὰ σάπια καὶ τὰ χαλασμένα. Κι' ἂν ἔχουνε παιδιὰ καὶ τάξουνε στὸ Θεὸ κανένα ἀπ' αὐτὰ, ὅσα εἶναι καλοπτιαγμένα καὶ γεροδεμένα, τὰ παντρεύουνε καὶ γνοιάζονται νὰ τὰ καλοπροικίσουνε. Κι' ἂν εἶναι κανένα ἀρρωστιαρικο καὶ ἀσημημοῦρικο καὶ μονόφθαλμο καὶ σακάτικο, τ' ἀφιερώνουνε στὸ Θεὸ ἢ τὸ παραδίνουνε σὲ κανένα Μοναστήρι. Γι' αὐτὸ κ' ἡ προσφορὰ τους δὲν εἶναι καλοπρόσδεκτη ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅπως καὶ ἡ προσφορὰ τοῦ Κάϊν. Γιατὶ κι' ἐκεῖνη, ὄχι μονάχα δὲν εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, ἀλλὰ τὸν θύμωσε πολὺ περισσότερον ἀκόμη ἐναντίον του.

Θάπρεπεν ὁμως οἱ τέτοιοι νὰ στοχασθοῦνε αὐτό. Ἐφοῦ δηλαδὴ ὅταν θέλωμε νὰ προσφέρουμε κάτι σ' ἕναν ἄρχοντα ἢ σ' ἕνα ἐπίσημο τὸ καλοζυγιάζουμε καὶ τὸ καλοεξετάζουμε, γιὰ νάναί καλὸ κι' ὠραῖο, καὶ διαλέμε τὸ καλύτερο ἀπ' ὅσα ἔχομε, δὲν θάπρεπε λοιπὸν νὰ κάνουμε τὸ ἴδιο, καὶ μάλιστα πολὺ προσεκτικώτερα, ὅταν πρόκειται νὰ προσφέρουμε κάτι στὸν Πλάστη μας καὶ στὸ Δημιουργὸ μας, ποὺ ἀπ' αὐτὸν ἔχομε καὶ τὸ καθετί μας; Τὴν πρόθεσή μας κυρίως ἐξετάζει ὁ Θεός, κι' ὄχι τὰ δῶρά μας. Κι' ὅπως ἡ θυσία τοῦ Ἀβραάμ, ποὺ στάθηκε καπνὸς καὶ κνίσσα μονάχα, γίνηκε καλοπρόσδεκτη, γιατί ἡ πρόθεσή του ἦτανε ἀγνή καὶ ὀλόψυχη καὶ τὴν αἰσθάνθηκεν ὁ Θεός γι' αὐτὸ σὰν «ὀσμὴν εὐωδίας», ἔτσι καὶ ἡ προσφορὰ ποὺ γίνεται μὲ κακὴ καὶ πονηρὴ διάθεση γίνεται βδέλυγμα στὸ Θεόν, ὅσον-δήποτε καὶ νάναί πλούσια τὰ δῶρά μας. Γι' αὐτὸ καὶ παρήγγειλε μὲ τὸν Προφήτη στοὺς Ἰουδαίους ποὺ ἔκαναν μιὰ τέτοια προσφορὰ: «Τὸ θυμίαμα βδέλυγμά ἐστιν». Συχαίνομαι δηλαδὴ τίς προσφορὰς σας καὶ τὰ λιβανίσματά σας.

Αὐτὰ μᾶς εἶπεν ὁ Γέροντας. Κι' ἐμεῖς τ' ἀκούσαμε κι' ἐφύγαμε

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ. Α. Κ. Ε.

Ἀπὸ 15-3-53 ἕως 6-5-63 ἐχορηγήθησαν παρὰ τοῦ Τ. Α. Κ. Ε. αἱ κάτωθι συντάξεις καὶ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα:

Αἰδεσ. Παπαλάμπρου Χριστοφόρου, Ἰ. Μητροπόλεως Χίου. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 961. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 16.334. — Αἰδεσ. Ἀθηναῖον Στέφανον, Ἰ. Μητροπόλεως Σάμου. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 637. Ἐφ' ἅπαξ 7764. — Αἰδεσ. Καραδήμαν Κων/νον, Ἰ. Μητροπόλεως Θεσσαλιώτιδος. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1014. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 16.646. — Αἰδεσ. Νεαμονίτην Αὐγουστῆν, Ἰ. Μητροπόλεως Χίου. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 624. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 15.928. Αἰδεσ. Τζώρτζην Ἀθανάσιον, Ἰ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 783. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 21.436. — Αἰδεσ. Ἀνδριόπουλον Νικόλαον, Ἰ. Μητροπόλεως Ἠλείας. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 851. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 16.643. — Αἰδεσ. Πατερὰκην Παντελῆν, Ἰ. Μητροπόλεως Κισσάμου. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 783. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 20.611,50. — Αἰδεσ. Κωστούδην Γεώργιον, Ἰ. Μητροπόλεως Σερρών. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1134. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 21.094. — Πρεσβυτέρων Ἀναστασίαν Ἰ. Βασδόκα, Ἰ. Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 576. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 15.573. — Αἰδεσ. Ἀλαμάνον Γρηγόριον, Ἰ. Μητροπόλεως Κερυράς. Β'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1262. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 25.944. — Αἰδεσ. Καλυκάκην Γεώργιον, Ἰ. Μητροπόλεως Κρήτης. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 946. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 21.432. — Αἰδεσ. Τερζόπουλον Θωμᾶν, Ἰ. Μητροπόλεως Σισανίου. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 750. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 16.521. — Πρεσβυτέρων Εὐφροσύνην Ἀ. Κωτσάκη, Ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Α'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 880. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 31.464. — Πρεσβυτέρων Εὐριδίκην Ν. Παπαντωνίου, Ἰ. Μητροπόλεως Ρόδου. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 500. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 17.590. — Αἰδεσ. Βασιλάκον Παναγιώτην, Ἰ. Μητροπόλεως Σπάρτης. Β'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1000. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 25.944. — Αἰδεσ. Δημακόπουλον Ἡλίαν, Ἰ. Μητροπόλεως Καλαβρύτων. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1093. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 21.546. — Πρεσβυτέρων Παναγιώ Στεφ. Δημητριάδη, Ἰ. Μητροπόλεως Παραμυθίας. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 553. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 27.768. — Πρεσβυτέρων Μαρίαν Ἀνέστη Πελίδου, Ἰ. Μητροπόλεως Διδυμοτείχου. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 543. Ἐφ'

κατευχαριστημένοι καὶ ὠφελήμενοι πολὺ. Ὑστερα μᾶς κατευώδωσε καὶ μᾶς εἶπε τὴν ὥρα ποῦ φεύγαμε: «— Παιδιά μου, θὰ σᾶς περιμένω νὰ μοῦ ξανάλθετε πάλιν τὸ Σάββατο, γιατί σᾶς χρειάζομαι». Κι' ἐμεῖς πραγματικὰ πῆγαμε τὸ Σάββατο κατὰ τὶς τρεῖς τὸ ἀπόγευμα· μὰ τὸν βρήκαμε πεθαμένο. Τὸν ἐθάψαμε λοιπόν, μὲ δάκρυα καὶ μὲ πολὺ σεβασμό, κι' ἐδοξάσαμε τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ ποῦ μᾶς καταξίωσε νὰ κηδέψωμε ἐμεῖς καὶ νὰ θάψωμε μὲ τὰ χέρια μας ἓνα τέτοιον ἅγιον ἄνθρωπον.

Ἀπόδοση ΑΝΘΙΜΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗ

ἄπαξ δρχ. 16.664. — Αἰδεσ. Φράγκον Νεόφυτον, Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 965. Ἐφ' ἄπαξ δρχ. 16,821. — Αἰδεσ. Ἀνδρεάδακην Γεώργιον, Ἱ. Μητροπόλεως Ρεθύμνης. Β'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1000. Ἐφ' ἄπαξ δρχ. 25.944. — Αἰδεσ. Παπαχαράλαμπους Ἀνδρέαν, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, Γ' μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 701. Ἐφ' ἄπαξ δρχ. 20.232. — Πρεσβυτέρων Βασιλικὴν Γ. Σερπανίου, Ἱ. Μητροπόλεως Ναυπακτίας. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 677. Ἐφ' ἄπαξ 16.498. — Πρεσβυτέρων Βασιλικὴν Ἀχιλλ. Εὐθυμιοπούλου, Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Δ'. μισθολ. Κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 658. Ἐφ' ἄπαξ δρχ. 16.340. — Αἰδεσ. Λυμπερόπουλον Ἰωάννην, Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Γ'. μισθολ. Κατηγορίας Σύνταξις δρχ. 767. Ἐφ' ἄπαξ δρχ. 18.477. — Κύριον Παπαθανασόπουλον Κων/νον, Ὑπάλληλον Τ.Α.Κ.Ε. Ἀθηνῶν. Γραμμ. Α'. Σύνταξις δρχ. 2048. Ἐφ' ἄπαξ δρχ. 39.850,50.

= ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ =

Αἰδεσ. Παπαδόπουλον Δ., Δυτικὴν Φραγκίσταν Εὐρυτανίας. Τεύχη σᾶς ἀπεστάλησαν. Αἰδεσ. Γεώργιον Ἀλεξίου, Ζάλογκον Παραμυθίας. Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη καὶ ἀπηντήσαμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. Κύριον Νικόλαον Μιχαήλ, Κόνιτσαν. Ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. Αἰδεσ. Κλεάνθη Πωτιάδην, Ἀνατολικὸν Ἑορδαίας. Ἐλήφθη ἐπιστολὴ σας καὶ σᾶς ἀποστέλλομεν ὅλα τὰ ζητηθέντα τεύχη πλὴν τῶν ὑπ' ἀριθμ. 3 τοῦ 1957 καὶ 15 τοῦ 1959, ἅτινα ἔχουν πρὸ πολλοῦ ἐξαντληθῆ. Ὁ τόμος τοῦ «Ἐφημερίου» τοῦ ἔτους 1961 τιμᾶται δραχμὰς 20. Μεμονωμένα τεύχη «Ἐφημερίου» τοῦ 1961 ἐλλείπουν παρ' ἡμῖν, πλὴν ἐλαχίστων. Αἰδεσ. Κων/νον Γάτσιαν, Τουριστικὴν Ἀκτὴν Ἁγίας Τριάδος Θεσσαλονίκης. Ἀπαντα τὰ ζητηθέντα τεύχη σᾶς ἀπεστάλησαν πλὴν τοῦ τόμου 1954, τὸν ὅποιον θὰ λάβετε ἅμα τῇ ἀποστολῇ τοῦ ἀντιτίμου ἐκ δρχ. 20 καὶ τοῦτο διὰ λόγους διαχειριστικῆς τάξεως. Κύριον Δημ. Κρικιώνην, Ρόδον. Ἀπαντῶμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. — Αἰδεσ. Μπράμην Ἀντώνιον, Μεσινὸν Κορινθίας. Ζητηθέντα φύλλα σᾶς ἀπεστάλησαν. Πανος. Ἀρχιμ. Βαλλιανᾶτον Μόδ., Βαλσαμᾶτα Ἀργοσπόλου. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὸ τεῦχος. — Βιβλιοθήκην Ἑρμουπόλεως Σύρου. Ζητηθέντα τεύχη ἀπεστάλησαν.

= ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ =

Εὐαγγέλιον Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ δικαίωματα τοῦ ἀνθρώπου. — Ἄμμωνᾶ, Τὸ ναῖδριον τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου. — Πρωτοσ. Χρυσοστόμου Γαλούρη, Ἀνατομία ἐποχῆς. — Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Ἀθ. Καλύβα, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, Στάχνα ἀπὸ τὸν ἀγρόν Του. Ἐξοργιστικὴ ἀπιστία. — Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Ἅγιοι Τόποι. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» Μέρος Τρίτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστασίες ἐκ τοῦ Λευϊτικοῦ ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως. (Ἀπόδοσις Θεόδωρου Σπεράντα). — Βασ. Μουστάκη, Τὰ εἶδη τοῦ κηρύγματος. Οἱ πανηγυρικοὶ λόγοι. — Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸν» ἢ «Συνχωγῆ ἠθικῶν διδασκαλιῶν». Ἀπόδοσις Ἀνθίμου Θεολογίτη. — Εἰδήσεις τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. — Ἀλληλογραφία.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἰαίου 1. Ἀθήναι.